49րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1677   Կ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 — 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906

4 ԶԸԼԿԱՏԷ 1324 — 7 ՔԵՆԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն դարձուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ

10 ՓԱՐԱ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՑ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՕՍՔ Մ'ԱԼ

Մեր խելքը չի հասնիր նաեւ՝ երբ կ'ուզեն ամուրի եկեղեցականութիւնն ընկերութենէն վանքերու մէջ վտարել. Միթէ մենաստանն ի մնէ կղերանո՞ց է. Մենք գիտենք որ վանական կենցաղը սկսաւ Դ. դարուն՝ Թեբայիդի մէջ թէեւ ցանցառ ու միանձն ճգնաւորներ աւելի կանուխ ալ կային. Եգիպտական ջերմ կլիմային ազդեցութիւնն էր որ կուսակրօնութեան հետեւող Քրիստոնեայքը մղեց անապատներու մէջ, աշխարհի փորձութիւններէն հեռի, որպէս զի աւելի դիւրաւ ժուժկալին. Հոգեւոր քաղցրութիւնը՝ զոր կ'ընծայէր համաժողով եղբայրութեան առաքինի կեանքը, Եգիպտացւոց հետեւողներ գտաւ ուրիշ Քրիստ. աշխարհաց մէջ ալ. Սակայն այդ դարերու վանականք եկեղեցականներ չէին, այլ պարզ հաւատացեալներ, ինչպէս նաեւ Հայոց մէջ. Թէ մեր քով Առաջնորդը երեց մը կը լինէր՝ Ս. Խորհրդոց մատակարարութեան համար (Փաւ. Ն. ԻԸ. Եգիպ. ԻԳ.). Հազիւ Թ-Ժ դարերուն կ'երեւի մեր մէջ քահանայ վանականութիւնը, իսկ մինչեւ այդ ժամանակ, և մասամբ այնուհետեւ ալ, կուսակրօն կղերն ամուսնաւորին հետ կը բնակէր ընկերութեան մէջ. Արդէն քահանայութիւնն անապատներու մէջ փակելու համար չտուաւ Յիսուս. «Ճրագը չեն վառեր ըսաւ, ու դներ գրպանին ներքեւ, այլ աշտանակի վրայ, և բոլոր տնեցւոց լոյս կուտայ, այսպէս պիտի լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջեւ» (Մատթ. Ե. 15). Առաքեալք և աշակերտք մենաստաններու մէջ չապրեցան, այլ հանդերձ անկնութեամբ՝ շրջեցան, քարոզեցին, առաջնորդեցին տանց ու կանանց, չխորշելով մինչեւ իսկ կանանց մէ իրենց գործակից և ուղեկից առնուլ՝ երբ հարկը պահանջեց, ինչպէս տեսանք. Իրենց սկզբունքն էր. «Խտրութիւն չկայ արուի և իգի մէջ. երկուքն ալ մէկ են ի Քրիստոս» (Գաղտ. Գ. 27). Ասով չվախցան ալ՝ թէ կը վտանգեն իրենց մաքրութիւնը, Անոնք, ինչպէս և Յիսուս, կուսակրօն սրբութեան խարիսխը սրտին մէջ կը դնէին (Մատթ. Ե. 8). Եթէ սա հաստատուն էր և յօժար, կամ թէ ընդգրկած վիճակը «տուեալ» էր, կրնար պահել զայն ամենուրեք. Աստուծոյ և Եկեղեցւոյ համար յարգ չունի այն կուսակրօնութիւնը, որոյ պահպանութիւնը մենաստանին բարձր պարսպաց և ամրակուռ դրանց կը կարօտի. Արդէն այդպիսի դիւրակորոյս գանձ մը կրնայ եղծանիլ նոյն պատերէն ներս ալ. Եթէ յետնագոյն սովորութեամբ՝ քանի մը եկեղեցեաց մէջ անկին քահանայութեան մէկ մասը կամովին զոգուեր է վանականութեան հետ, այդ սովորութիւն՝ հնութեան յարգը կրող ու միսկ հետեւելին չի լինիր անշուշտ. — Գուցէ այս տեսութիւնս՝ ընտրած ու սիրած վիճակիս հետ շատ ներդաշնակ չթուի ոմանց. Բայց պատմական ճշմարտութեանց առջեւ ինձ համար ամէն անձնականութիւնք կը գադարին. Իսկ՝ թէ նոյնը կարելի լինէր վկայել իմ եկեղեցական և աշխարհական ընդդիմախօսիցս համար ալ.

Սակայն կ'առարկուին աշխարհարնակ ամուրի կղերին գայթումները. Բայց ո՞ր դարուն չեն եղած ատոնք. Քրիստոնէութեան ամէնէն եռանդուն շրջանին, Ա. դարուն իսկ, ելաւ մարմնասէրն Կերինթոս իր հետեւողներով, և Նիկողայոսեանց ցեղծ աղանդը (Եւսեբ. Գ. ԻԸ-Թ). Եւ սակայն ոչ ոք խորհեցաւ ատոնց պատճառաւ կուսակրօնութիւնը ջնջել. Մեր ձեռքն է գայթակղութիւնք նուազեցնել, այլուր որոնելով ատոր պատճառները քան անկնութեան մէջ. Ահա արեւմտեան կղերը՝ զոր ես մօտէն կը ճանչնամ, հակառակ իր թուական անհամեմատ առաւելութեան՝ անաղարտ կը պահէ իր բարոյական համբաւը, նոյն իսկ յայտ իր թշնամեաց, ի բաց առեալ հազուադէպ գարտուղութիւ մը. Գաղիոյ հալածիչ պետութիւնն անոր դէմ քաղաքականութեան յանցանքը առեղծեց, չկարենալով անոր բարոյականը խածել. Ո՞վ կրնայ կասկածիլ Արեւմուտքի՝ վանականներէն աւելի բազմաթիւ կուսանաց մաքրութեան վրայ, որոց դէմ մեղանչումն արդէն իր հետ պիտի բերէր անխուսափելի պատիժն ալ. Ուրեմն ամուրութիւնն ըստ ինքեան աղբիւր չէ գեղծմանց. Իսկ եթէ ապացուցուէր թէ ատոնք քիչ մը շատ յաճախեալ են Ս. Սուրէնեանի «ծանօթ» և համեմատաբար յոյժ փոքրաթիւ կուսակրօն կղերին մէջ, այս պարագան ես պիտի վերագրէի երկու պատճառի. Նախ ատոնց կենցաղավարութեան կերպին, որով շատերը փոխանակ առաջնորդարանաց ու կղերատանց մէջ բնակելու ըստ հին սովորութեան, իրենց ծնողքէն կամ հարազատներէն ալ հեռի՝ oswr ընտանիքներու մէջ կ'օթեւանին, և ասով գայթելու վտանգին մէջ կ'ընթարկուին. գիրք մը՝ որ աշխարհականաց անգամ ապահովիչ չէ. Երկրորդ մանաւանդ թէ ամէնէն յառաջ, մատնաւոյց պիտի լինէր հաւատոյ և բարոյական սկզբանց նուազման նոյն կղերին մէջ, որ պտուղն է թերի և անխնամ դաստիարակութեան. Երբ եկեղեցական մը որ օտարոտի համոզումներով կը սնանի, որ Քրիստոսի կրօնքը Ռենանէն կ'ուսանի, որոյ համար եկեղեցական կարգը իր ծագման մէջ՝ հետեւաբար նաեւ այսօր ուրիշ բան չէ բայց անտեսու «Թաղականութիւն» մը և երբ ըստ Ս. Սուրէնեանի՝ կուսակրօնութիւնն ալ յիսուսադիր և աստուածահաճոյ բարձր վիճակ մը չէ, ալ ինչ կրօնական սկզբամբ կամ հոգեկան ո՞ր վսեմ նպատակին համար տոկայ այդ պաշտօնեայն ժուժկալութեան լծին. Այս կենցաղն այնուհետեւ խելքի հակառակ բան մը կը դառնայ և մարդկային ակնածութեան տկար սանձը չի զօրեր զգուշացնել զայն յայտնի կամ ծածուկ մաքսանենգութիւններէ. Կղերը դարուն զաւակն է, և այդ երկուքն իրարու փոխադարձ ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուին միշտ. Այն շրջաններուն և այն գաւառաց մէջ, ուր քրիստոնեայ հասարակութիւնն աւելի հաւատացեալ, զգաստ ու երկիւղած է եղեր, իր կղերն ալ նուազ ազատելի հանդիսացեր է. Հակառակ պարագային կղերին անկումներն ալ բազմացեր են. Հետեւաբար միայն ուղղութիւնը միւսով կրնայ լինել. Այդ ուղղութիւնը սակայն չի կայանար աւետարանական սկզբանց ջնջման մէջ որ հոմանիշ է Աւետարանն իսկ բառնալու, այլ զանոնք նորոգելու և ամրապնդելու մէջ. Ամուսնական ազատութիւնն եթէ ապահովէր բարոյականը, ամուսնաւոր կղերին մէջ գեղծմունք և սա յաճախադէպ պատիժները տեղի չպիտի ունենային և ոչ աշխարհականներէն մեծ մաս մը այսօր անկարգութեանց մէջ պիտի ապրէր. Անկման պատճառն ամենուն համար նոյն է, կրօնից տկարացումը թող զօրանայ այս, թէ՛ ամուսնական սրբութիւնը և թէ կուսական ժուժկալութիւնը պիտի վերանորոգուին.

Հակառակ իմ մանրազննին քննութեանս «միոյ կնոջ այր» խօսքին և հանած անհրաժեշտ հետեւութեանս՝ թէ նուիրելոյն անցեալ կեանքին կը վերաբերի այդ, Սուրէնեան էֆ. կը պատասխանէ. «Չ'ես պատմական ու տրամաբանական բացատրութիւն չեմ ընդունիր, այդ խօսքն «յետ ձեռնադրութեան վարելիք կենցաղին պայմանն է». Ապացո՞յց. իր կամքը. — Կ'ըսեմ, թէ պաշտօնէին՝ «Միոյ կնոջ այր», և այրւոյն «միոյ առն կին» լինելու պայմանները մի և նոյն են. Եւ ինչպէս երկրորդը չի կրնար բազմայրութեան դէմ նկատուիլ, — ըստ որում ոչ քրիստոնէից և ոչ քաղաքակիրթ հեթանոսաց մէջ կար այդ գեղծումը, — ապա և ոչ առաջինը բազմակնութեան դէմ. Կ'ըսեմ թէ այդ պատուէրը նորադարձներու չէ ուղղուած, այլ այնպիսի քրիստոնէից՝ որոնք արդէն ունէին «որդեակս hաւատացելս». և թէ «ինքեանք նախ փորձեսցին (քրիստ. առաքինութեանց մէջ) և ապա ի պաշտօնն մատիցեն». այսինքն թէ այդ ընծայացուք արդէն հին ցած հաւատացեալներ էին. Իսկ քրիստոնէից թոյլ տրուած չէր բազմակնութիւնը, և ոչ գոյութիւն ունեցած բնաւ անոնց քով. Բնական օրինաց մէջ կար և Յիսուս նորոգեց այն կանոնը թէ այրը «երթիցէ զհետ (միակ կնոջ իւրոյ և եղիցին երկուքն (և ոչ աւելին) ի մարմին մի». Ու մենք ունինք Նոր Կտակարանի մէջ հարիւրաւոր օրինակներ ուր քրիստոնէից միակնութիւնն ակներեւ կը փայլի (Գծ. Է. Ա. Կոր. Է. ԺԱ. Եփես. Ե. և այլն). Գիտենք միանգամայն՝ թէ Մակաբայեցւոց շրջանէն՝ Հրեայք ալ արդէն միակին էին. Թէ Յոյներն ես որոց հովիւներուն՝ Տիմոթէոսի ու Տիտոսի ուղղուած են Պօղոսի պատուէրները, ի հնուց հետի էին բազմակնութենէ, քաղաքական օրինօք արգիլուած լինելով այդ իրենց (Աթեն. ԺԳ. 1, Հերոդ. Ե.). Թող որ եթէ բազմակին ալ լինէին, Մկրտութեամբ՝ միակնութիւնը պիտի ընդունէին, և տեղ չպիտի մնար զայդ անոնց յանձնարարելու. Հետեւաբար անհրաժեշտ է որ Պօղոսի պատուէրը լինի բազմամուսնութեան, և ոչ անգոյ բազմակնութեան դէմ. — Ո՛չ կ'ըսէ Տ. Սուրէնեան, այդ ալ պատմական ու տրամաբանական է, անոր համար չեմ ընդունիր, Պօղոս «չըսեր՝ մէկ անգամ միայն կին առած ըլլան, այլ կինկնին մէկ հատ ըլլայ». Է՜հ, այսչափ տոկուն կամքի դէմ ալ ի՞նչ հնարք կրնանք գտնել.

Ըստ Տ. Սուրէնեանի՝ «Այրի քահանաներու վերամուսնութիւնը կրօնի վարդապետութեան հետ ներքին առնչութիւն ունեցող խնդիր չէ», որով և փոփոխելի է — Ներեցէք, բարեկամ, որ ըսեմ՝ թէ կրօնքը միայն վարդապետութեամբ չի կազմուիր, այլ նաեւ բարոյականով, վասնզի «Հաւատք առանց գործոց մեռեալ են» (Յակ. Բ. 26), և ի զուր է կրօնքը՝ երբ մարդուս կենցաղավարութեան ղեկավարը չպիտի լինի. Ձեր հաչւով՝ ընտրելոյն քով փնտռելու չէր նաեւ «հեզ, պարկեշտ, մի՛ հարկանող, մի՛ գինեմէր» եւն. լինելու առաքելական պայմանները, երբ ոչ վարդապետական. Իսկ եթէ ատոնք անհրաժեշտ են, ապա նոյնքան անտեսելի է ատոնց յարակից «միոյ կնոջ այր» լինելու պայմաններն ալ. Գէթ մենք այսպէս կը խորհինք.

Անպատեհ ալ է, կ'ըսենք, եկեղեցականաց կրկնամուսնութիւնը, Սուրէնեան էֆ. կը մխտէ զայս, ըսելով՝ թէ քահանայն «կարող է իր ընդարձակ յարաբերութեանց շնորհիւ շուտով ընտրելու լծակից մը՝ կատարեալ զգաստութեամբ և առողջախոհ բարուք». — Խնդիրները ո՞րքան դիւրաւ կը լուծուին թղթի վրայ. Ասով նոր ը՞ կերուհի մը որսալու համար ըմբռնելի այցերն ու հրապոյրները, որոնք մարդկային ամուսնութեան անբաժան կարապետներն են, և միւս կողմէն անպատեհք քահանայական արժանապատուութեան զանց պիտի ընէ այդ երէցը, ազախին մը վարձելու կամ կարասի մը գնելու ձեւը տալով իր ամուսնութեան. — Ցետ՝ այդ կնոջ «զգաստ և ողջախոհ» լինելն ի՞նչպէս պիտի ստուգուի. Միթէ բոլոր անոնք՝ որոնք խաբուեր են իրենց ընտրութեան մէջ, կամ խաւ այդ հանգամանքները չէ՞ն փնտռած և տեսնել չեն կարծած իրենց իրենց ընտրելոյն քով. — Ցետոյ ո՛վ կրնայ ապահովել՝ թէ ամուրիութեան մէջ այդ «զգաստ» երեւցող կամ եղողը նոյնպէս պիտի մնայ ամուսնական նոր վիճակին մէջ ալ, ինչպէս մնացեր էր կանխեալ ամուսնութեամբ փորձուած հանգուցեալ երիցուհին. — Ի՞նչ պիտի լինի ուրեմն քահանայական վեհամուսնութեանց արդիւնքը. Այն ինչ որ սովորական է աշխարհիկ կեանքին մէջ. Ցաճախ սխալ ընտրութիւնք. աւելցնել՝ ներքին և յետոյ արտաքին գժտութիւնք, վէճեր, բաժանմունք և հուսկ ապահարզան, և աւելի չարագոյնը՝ անհագին գայթակղութիւնք ու նուաստութիւն քահանայական կարգին. Ո՛չ, բարեկամներ, քրիստոնէութիւնն, ինչպէս նաեւ Հայ Եկեղեցին իր ժողովներով՝ որոց կանոնները խօսեցան մեզ, այդպիսի վերամուսնութեան դիմող չեն ուզած ճանչնալ ցարդ, և ոչ այսուհետեւ պիտի ճանչնան.

Վերջաբան. — Մեր ընդդիմախօսք յաչս ժողովրդեան փրկելու համար իրենց վտանգուած դատերը, հինցած հնարագիտութեամբ մը՝ երբ վերջին ապաստան՝ սովոր են անցնիլ միշտ դաւանաբանական խտրութեանց կամ անուանց ետեւ, և ասով իրենց յաջողութիւնն ապահոված կը կարծեն. Ժողովուրդը քիչ մը միամտի տեղ դնել չէ՞ այս. Այսպէս Սուրէնեան էֆ. կը վերջացնէ իր յօդուածները, դիտել տալով՝ թէ ես ամուսնական խնդրոյն միջամուխ եմ եղեր «Լատին աստուածաբանութեան ընծայած բացատրութիւններով». Ասով կ'ուզէ նաեւ ցուցնել՝ թէ գիտէ զանազանել Հայ աստուածաբանութիւնը լատինէն. Եւ երբ զանազանելու փորձը կ'ընէ, այնպիսի քայլ մը կ'առնէ, որ կը ստիպուիմ միտել աւելի իր այն խոստովանութեան՝ թէ «ես աստուածաբան մը չեմ». Ահա ատոր ապացոյցը. «Հայ եկեղեցին, կ'ըսէ, չընդունիր Ս. Աստուածածնի անարատ յղութիւնն ի յԱննայէ, այսինքն անոր առանց մարմնաւոր hօր ծնունդը», ուր կաթոլիկ եկեղեցին «անարատ յղութեամբ» կը հասկնայ՝ յղութիւնն առանց սկզբնական մեղաց, ոչ թէ առանց հօր. Ալ չեմ ուզեր ծանրանալ բարեկամիս թուած միւս զանազանութեանց վրայ, որոնք խնդրէս դուրս են. Միայն կը յիշեցնեմ իրեն՝ թէ ես և իմ պաշտօնակիցներս, հայ թէ լատին, չենք կրնար ըմբռնել և ոչ ընդունիլ տարբերութիւն՝ վարդապետական ու բարոյական այնպիսի խնդրոյ մէջ, որոնք Ս. Գրքէն իսկ վճռուած են արդէն, ինչպէս է զոր օրինակ քահանայից կրկնամուսնութեան արգելքը. Եւ մեծապէս կը զարմանանք, երբ մեզ, կրօնից պաշտօնէիցս ու եկեղեցական խնդրոց մէջ թերթափողներու, ուսուցանելու կ'ելնեն այնպիսի անձինք, որոնք այլով մասամբք յարգելիք են, և որոնց մասնագիտութեան միջամտելը սակայն մենք մեզի չպիտի թոյլատրենք.

Ինձ համար ներկայ խնդիրն այսուհետեւ փակուած է. Եթէ դատ մը կը շահուի ապացոյցներով, կը համարիմ՝ թէ ես ատոնցմէ տուի լիուլի. Իսկ եթէ վերջին պատասխանողը լինելով, այդ պարծանքն այլոց կը թողում.

Հ. Վ. Վ. ՀԱՅՈՒՆԻ

Վ. Ս. Ր. Զ.

ՀԱՄՄԷ՞

(Իզմիրում) —

Խնդրերու պէս կը սիրէր զայն.

Ո՞վ զով կը սիրէր — հարցնէք պիտի.

Տղան — զոր անուանենք Մարկոս — կը սիրէր աղջիկը — զոր կրնանք անուանել Սրբուհի.

— Եթէ Սրբուհիին հետ չամուսնանամ, կ'ըսէր Մարկոս, ո՛հ, այն ատեն ես կը մեռնիմ.

Ու կարգուեցաւ անոր հետ՝ 1500 ոսկի դրամօժիտ առնելէ վերջ.

(Չյայտնուեցաւ թէ՝ Մարկոս 1500 ոսկիի՞ն համար կը մեռնէր, թէ Սրբուհիին համար. — Գրիւել Էնիկմ!)

Ա՛յնչափ կը սիրէին իրար, որ իրար կը հոտուըտային և ա՛յնչափ կը հոտուըտային իր շատ անգամ Սրբուհի կ'ըսէր երկանը.

— Մարկո՛ս, վրադ քիչ մը քոլոնիա թափէ՛, շատ փիս կը հոտիս կոր.

Ու մեղրալուսինը կ'անցնէր մեղրով ու կարագով, հմայիչ ռոմանտիք որ դժբաղդաբար շատ քիչ կ'ըլլայ միշտ.

Օրին մէկը,

Ո՛վ սարսափ...

Այո՛, օրին մէկը, հիւընդցաւ Սրբուհի.

«Տիկին մեռա՛ւ, տիկինը կը մեռնի կոր...»

Ու, իրա՛ւ ալ, մեռաւ տիկին Սրբուհի.

Երիկը լացաւ, լացա՛ւ, լացա՛ւ, աչուըները կորդաւոր աղբիւր մը դարձան արցունքներու, ա՛հ, ա՛յնչափ կը սիրէր իր կինը.

Զայն թաղելու տարին, ինչպէս որ սովորութիւն է մեռելները թաղել՝ Ադամ Եւայէն ի վեր.

Անմխիթար ամուսինը կը հեծկլտար, և հիմա արցունքներու ովկեանոսի մը մէջ կը լողար.

Գերեզմանը փորեցին.

Ու Սրբուհիին դագաղը մէջը իջեցուցին.

Ամուսինը — Մարկոս — ա՛լ չկրցաւ ինքզինքը զսպել և ինք ալ փոսին մէջ նետուելով՝ սկսաւ հեծել.

— Զիս ալ հետը թաղեցէք, ես չեմ կրնար առանց անոր ապրիլ. զիս ալ ողջ ողջ թաղեցէ՛ք.

Զափազանց ազնիւ բարեկամներ ծայրայեղ բարեգթակամութիւնը ունեցան Մարկոսը բռնի գերեզմանէն դուրս հանելու.

Եթէ չհանէին, ողջ ողջ պիտի թաղուէր հոն.

Դժբա՜խտ ամուսին.

×

Նոյն օրուան իրիկունը.

Մարկոս՝ զոյգ մը գոգոթներ առած թեւը՝ քաղքէն դուրս կ'ելլէր.

— Սա ըրածդ կը վայլէ՞, գնա կնիկդ այս առտու մեռաւ.

— Ի՞նչ ընեմ, պատասխանեց անպիտանը, մխիթարուելու համար է.

ԿԱՔԱՕՏ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(86)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԺԶ.

ԺՈՒԱՅԷՕ ԵՒ ՍՈՒՐԻՐ ԼՈՒԿԻ ՀԱՆԴԷՊ

Ժուայէօի այս պահանջին վրայ Լուկ առանց տատամսելու,

— Պատրաստ եմ, ըսաւ.

— Ուրեմն դիմակը... յարեց Ժուայէօ.

— ... Թափանցիկ է, պատասխանեց Լուկ.

— ... Եւ անթափանցիկ...

— ... Ուրիշ ոև է մէկու մը.

— ... Որ Պատուոյն չերկրպագեր և միաբանութենէն չէ.

Այս փոխատւութեան վրայ պատանին գետին խոնարհեցաւ Լուկի առջեւ ու երեք անգամ հողը համբուրեց, ետքը քանի մը քայլ ետ երթալով,

— Դուն միակ հրամատարս ու պետս ես, ըսաւ, պատրաստ եմ քու հրամաններուդ հնազանդելու.

Լուկ բարեկամական հարուած մը տալով Ժուայէօյի ուսին,

— Երկու աղե՛կ, երկու գազան, չորս հոգի կ'ընէք, ըսաւ.

— Առանց հաշուելու ուրիշները որ մեզ կ'ունկնդրեն, յարեց Ժուայէօ ներկաները ակնարկելով.

Լուկ սիրազեղ ձեւով մը,

— Դուն ասկէ ետք ինձմէ պիտի չբաժնուիս պարո՛ն Ժուայէօ, ըսաւ, ձեր չորսն ալ անբաժան պիտի ըլլաք ինձմէ.

— Աղէկ, յարեց տղեկը խոնարհելով... բայց հապա գործարանին մէջի մեր պաշտօնը...

— Ես անոնք կը կարգադրեմ.

— Հրամանը ձերն է.

Լուկ Տուտըհանն ու Լիւսիէնը մատնանիշելով,

— Դուք աս կալանաւորները պիտի հետապնդէք, ըսաւ, ասոնք մեր ամենամեծ թշնամիներն են որ անկրօնութիւն կը քարոզեն ու Պատուոյն կ'արհամարհեն. անոնց ամէնէն թեթեւ չարժումն իսկ պէտք չէ վրիպի ձեր ուշադրութենէն.

— Եթէ հրաման ընէք, Ֆրէտ ու Ջիգի հիմա անոնց բանը կը բուսցնեն, ըսաւ պատանին.

— Ո՞վ են Ֆրէտն ու Ջիգին.

— Մեր երկու սեւ յովազները.

Լուկ ակնարկ մը ուղղեց երկու գազաններուն վրայ, որոնք արդէն երկար ապսուսէն ձանձրացած անհանգստութեան նշաններ ցոյց կուտային.

— Դուն իմ ըսածի՛ս ականջ դիր, պարո՛ն Ժուայէօ, յարեց Լուկ. կարելի է օր մը պէտք ունենանք քու գազաններուդ. հիմա կ'ուզեմ որ այս մարդիկը ապրին, դուն աղէկ հոգ տար գազաններուդ, որոնք օր մը պիտի անանին այս մարդոց միսովը.

Լուկ մասնաւոր եղանակով մը բազուկը շարժեց և նաւաստիները իսկոյն շրջապատեցին Տուտըհանն ու Լիւսիէնը զորս քաշքշելով տարին քարայրին դրան մօտ, մինչդեռ նաւաստիներու ուրիշ խումբ մըն ալ լիճին եզերքը հասած՝ ուղղուեցան դէպ ի երկու տիկերը, որոնցմէ դուրս պիտի հանէին երկու քահանաներուն անշնչացած դիակները. երկու խեղճ քուրմերը որոնք կը զոհուէին Լուկի սատանայական յղացումներուն արգելք չհանդիսանալու համար.

Երկու որբուկները Ժուայէօ ու Սուրիր ձեռք ձեռքի բռնած կը հետեւէին նաւաստիներուն. Քահանաներուն դիակները մօմազօծ պարկերէն հանուելէ անմիջապէս ետք, քարայրին մէջ փոխադրուեցան. Պետատի աղջնակը սոսկում զգալով երկու զոհերուն դիակներէն, կամաց մը սեղմեց պատանիին ձեռքը ու սարսռազդեցիկ երեւոյթէն վախցած ըլլալը արտայայտող շեշտով մը

— Դուրս ելլանք, ըսաւ,

— Ինչո՞ւ, հարցուց պատանին,

— Ո՛հ, սիրտս կը բզքտի մալտաց աղջնակը.

Երկուքը մէկէն անմիջապէս դուրս ելան անկէ, ուր Սուրիր զինք ճնշող մթնոլորտէն ազատելուն խիստ գոհ.

— Անգ՞րդ երկինք յարէ Ժուայէօ. ըսաւ, տե՛ս լուսաւորները, հովը, ջուրը, ատոնց ամէնքը կը վկայեն ու միասա բարով կ'ըսեն Կոնփիկոսի՝ երկու քահանաներուն բերնէն.

— Ա՜խ կը մտածեմ, հառաչեց պատանին, եթէ աս դժբախտութիւնը քեզի պատահէր ու դուն զոհուէիր ինչ պիտի ընէի.

— Իմ վրաս մի՛ մտածեր, Ժուայէօ յարեց աղջիկը դողդղալով, միւս երկու խեղճերուն վրայ մտածէ, որոնց ալ առանց յոյր վախճան մը կը սպասէ բնականաբար. աւելի անոր ակնարկել կ'ուզեմ որ մեր կեանքը փրկեց. Լքումէ ու անօթի ծարաւ սատկելէ ազատեց զմեզ և որուն վրայ հսկելու պաշտօնը մեզի յանձնուած է հիմա.

ԺԷ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՔԱՐԱՅՐԸ

Երկու որբուկները հիմա ճանչցած էին իրենց բարերարը Տուտըհանը. Զայն այսպէս Լուկի նման աւազակի մը ձեռք արգիլուած տեսնելով վերջին ծայր ազդուած էին ու երախտագիտական բուռն զգացում մը ծագում առած էր իրենց մատաղ սրտին մէջ. Զայրոյթը ա՛լ աւելի բռնկած էր երկուքին ալ մէջ, երբ տեսած էին որ Լուկ՝ Մոնան ինչ նպատակներու պիտի ծառայեցնէր. Ասոնց ամէնը լիուլի հասկնալէ ետք մեկնեցան դէպ ի իրենց նախկին դիտարանը. Երբ բաւական հեռացան սկսան բարձրանալ բլրակին գլուխը՝ ժայռին վրայ, ուր աղջնակը փափուկ ձայնով մը,

— Ամէն պարագայի մէջ պէտք է զայն ազատել, մըլտաց.

— Հիմակուընէ իսկ գործի ձեռնարկելու է, յարեց պատանին հաստատակամութեամբ.

Ետքը երկուքը մէկէն վերջապէս հասան ճիշդ այն նեղ ճամբուն վրայ, ուրկէ պէտք էր անցնիլ դաշտին մէջ տարածուած անյատակ լիճին եզերքը իջնելու համար.

Հոն Ժուայէօ պարզեց իր ծրագիրը.

— Նախ պէտք է մտերմանալ Տուտըհանի վրայ հսկող նաւաստիներուն հետ, ըսաւ, անգամ մը անոնց վստահութիւնը գրաւելէ ետք շատ դիւրին գործ է բանտարկուածները աւազակներուն ձեռքէն ազատելը.

— Բայց կը կարծե՞ս որ շուտով ձեռքէ հանեն այս աւազակները Տուտըհանի նման թանկագին որս մը, ըսաւ աղջիկը մտահոգ շեշտով մը.

Ժուայէօ իրեն յատուկ անձնավստահութեամբ,

— Ես մինչեւ հիմա ոև է գործ ստանձնած ու կէս ճամբան ձգած չեմ, ըսաւ, մի՛ վախնար իմ վրաս.

— Բարիք ընելու տեղ չարիք չհատուցանենք մեր բարերարին գլխուն.

— Բարիք պիտի ընենք և պիտի յաջողինք ազատել զայն այս աւազակներուն ձեռքէն.

(Շարունակելի)

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԱՂՔԱՏԱՍԷՐ ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Աղքատասէր Տիկիններ»...

Ձմրան այս պաղ օրերուն, երբ երկինք անհատնում անձրեւներ կուլայ եւ ձիւնը տանէ տան կը հաճի իր ճերմակութիւնը ցոյց տալ մեզի՝ մեր գլուխները մեր վերարկուին օձիքին մէջ քաշել տալով, — օ՜, տը՛ր՛տը՛ր՛տը՛ր՛տը՛ր՛ — երբ հովը, բանաստեղծին «մամիկը ծերունի, որ հէքեաթներ կը մրմռայ», իր փչէ երկրին չորս կողմերէն՝ պատուհաններու ծակտիքներէն ներս սպրդելով ու վառարանին բոցերուն հետ պայքարելով եւ երբ փողոցներու ցեխերը անտանելի կը դառնան ա՛լ։

Այս զոյգ մը բառերը — Աղքատասէր Տիկիններ — շատ ներդաշնակ կը հնչեն մեր ականջներուն, եւ անմիջապէս մեզի երեւակայել կուտան չնորհալի ու հրապուրիչ տիկիններ, մանկամարդ ու փափկասուն, երկնային ու հրճուանքաբոյր ժպիտներով, թանկագին ու վայելչաձեւ արդուզարդներով, որոնք ձգած ամէն անձնական հոգ ու երեւոյթ, թատրոն եւ զբօսանք, գիշեր ցորեկ կը մտածեն աղքատներուն, անոնց հացը կը մտմտան, անոնց ածուխ կը գնեն, անոնց զգեստ կը տանին՝ որպէս զի չմսին, անոնց զաւակներուն կօշիկներ կը նուիրեն, որպէս զի անոնք ալ չցրտին, կ'այցելեն, կը միխիթարեն, կը խնամեն եւ անոնց թշուառութիւնները կը ջանան մոռցնել տալ քիչ մը։

Մեր երեւակայութիւնը մեզի չի խաբեր, եւ իրականութեան մէջ ալ ճիշդ այնպէս են Աղքատասէր Տիկինները, որոնց տարեկան պարահանդէսին արձագանգը կ'ըլլանք միշտ, պարահանդէս մը, զոր կուտան ամէն տարի այդ բարեգործ ու ազնիւ տիկինները ի նպաստ իրենց աղքատներուն եւ կարօտեալներուն, եւ մանաւանդ իրենց վարժարանին։

Աղքատասէր տիկինները Բանկալթիի մէջ ունին իրենց աղջկանց վարժարանը, ուր կ'ընդունուին աղքատիկ տղաք, ձրի կամ գրեթէ բարեկիրթ ու կարելի եղածին չափ խնամուած դաստիարակութիւն մը կը տրուի հոն աղքատ ծնողաց աղջիկներուն, որոնց հայրիկները կամ մայրիկները անհունապէս երախտապարտ են միշտ Աղքատասէր Տիկիններուն իրենց զաւակներուն հանդէպ ցոյց տուած ճշմարտապէս մայրական գուրգուրանքին համար։ Ու աղքատիկ աղջիկները՝ այդ բարձրաստիճան տիկիններուն հոգածութեան տակ կը ստանան այն կնոջական դաստիարակութիւնը, որու մասին չափազանց բծախնդիր են Աղքատասէր տիկինները,

Բայց ի ուսմունքէ, աղքատիկ աղջիկները այդ վարժարանին մէջ կը սորվին նաեւ կար եւ ասեղնագործութիւն, որու կը հետեւին վարժարանին մէջ դրուած ատեննին եւ վարժարանին ընթացքը աւարտելէ վերջ ալ։ Եւ ասիկա ամէնէն կարեւորն է այդ տղոց համար, որոնք մտաւորական սնունդէ աւելի նիւթական սնունդի կարօտ են, եւ որոնց հայրիկներ եւ մայրիկները կը սպասեն որ իրենց զաւակը քիչ մը դրամ շահի եւ օգնէ իրենց։ Այս վարժարանը ուղղակի կը գտնուի Աղքատասէր տիկնանց հոգածութեան տակ, որոնք այս վարժարանէն դուրս ալ կ'աշխատին ծաւալել իրենց բարեգործութիւններուն սահմանը որչափ որ կրնան։

Եւ որովհետեւ թշուառութիւնը ամէնէն աւելի իր գոյութիւնը զգալի կ'ընէ ձմեռ ատեն, Աղքատասէր Տիկիններն ալ ձմրան մէջ կուտան իրենց պարահանդէսը, որուն յաջողութիւնը աւանդական է եւ հռչակաւոր Բերայի բոլոր բարձր դասուն մէջ։

Ու այս ազնիւ տիկինները կը ջանան իրարու հետ հաշտեցնել զոյգ մը բառեր, որոնք ա՛յնչափ չեն վայլեր իրարու, — պար եւ... բարեգործութիւն։

Պարելով բարեգործել, — ահա՛ այս է եղանակին պահանջը։

Բոլքա, մաչիչ, քատրիլ, բոստըն քատրը, քրաքէթ եւ դեռ չեմ գիտեր ինչ պարուած ատեն խորհիլ թէ՝ այս բոլքային, մաչիչին, քրաքէթին ու դեռ չեմ գիտեր ինչին աղքատները եւ թշուառները պիտի նպաստաւորուին... բաւական օրիժինալ գաղափար մըն է, սակայն այս գաղափարը ա՛յնչափ ընդհանրացած է որ աւելորդ է անոր դէմ խօսիլ։

Առաջին օրէն ի վեր, երբ Միացեալին պարահանդէսները կը տրուէին, շատ անգամներ առաջարկուած է այս տեսակ բարեգործական նպատակներու համար, փոխան պարահանդէսի, նուագահանդէս կամ թատրոն կազմակերպել, սակայն պարահանդէսը միշտ մնացած է ամէնէն նախընտրելին, որովհետեւ [illegible] մարդիկ չեն կրնար կոր[illegible] գործել առանց խաղալու ցատկելու, ինչ որ իրենց բարի տրամադրութեան ապացոյցը կրնայ համարուիլ։

Բարեգործական պարահանդէսներու մէջ պարելու համար հին բոլքա մը կայ, որուն անունը մեր բանաստեղծներէն մէկուն կողմէն գտնուած է. — La Charité dansante! Բարեգործութիւն մը որ կը պարէ.... Ահա՛ գեղեցիկ պատկեր մը։

ԳՐԱՇԱՐԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

«Բէրովբէ ապա» — կ'անուանէինք զայն։

Վաթսունհինգ տարու գրաշար մըն էր, Պոլսահայ գրաշարներուն «ապա պապան» եւ նախակարապետը, որ Կարապետ Փանոսեանի յօդուածները շարած էր եւ երբ Մանզումէի ողբացեալ հիմնադրին խօսքը ըլլար՝ սրտաձմլիկ ու վշտաբեկ ձայնով մը կը մոլտար իր ակռայլիկ չրթունքներուն մէջէն.

—Անիկա մեծ մարդ էր։

Կէս դար ամբողջ, — ամբողջ յիսուն երկար տարիներ — կայնած իր գաձային առջեւ, առտուընէ մինչեւ իրիկուն ոտքի վրայ, հայերէն այբուբէնը քովէ քով դրած ու իրարու քովէն բաժնած էր քանի՛ միլիոն, քանի՛ միլիառ անգամներ՝ միօրինակ ու դիմացկուն մեքենայի մը նման, որ սակայն տակաւ կը հալէր.

Գրաշարը ա՛ն է գրականութեան մէջ ինչ որ է յուշարարը թատրոնին մէջ. — Երկուքն ալ կ'աշխատին, հոգինին մերանին կուգայ, երկուքն ալ կը ծեծեն ու կը ճգնին մէկը իր գիրի գաձային առջեւ, իսկ միւսը իր «ծակ»ին մէջ. Սակայն ժողովուրդը չի տեսներ այս անտեսանելի ու համեստ աշխատաւորները, որոնք իրենց գլխաւոր դերը ունին սակայն։

Միայն խմբագիրը, որ չարունակ շփման մէջ է գրաշարին հետ, կը զգայ անոր կարեւորութիւնը, եւ խորապէս զգածուեցանք, երբ առջի օր մեր գրաշարներէն մէկը ըսաւ թէ «Բէրովբէ ապա»ն մեռեր է։

Բարի հօր, հին մարդու եւ ծեր աշխատաւորի կատարեալ տիպար մըն էր ան, որ հակառակ իր արհեստին իրեն պատճառած դառն յուսախաբութիւններուն, անով պարծենալու առիթ կը ստեղծէր միշտ իրեն։

—Ես Պարոնեանին, Պետրոս Դուրեանին ձեռագիրները շարած եմ, կ'ըսէր ան՝ հպարտութեան խնչոր չեչտով մը. հէ՛յ կիտի հէ՛յ...

Ու կը պատմէր զուարճալի «անէքթոտ»ներ հին մեծ գրագէտներու կեանքէն քաղուած, գինետունի եւ զուարճութեան «անէքթոտ»ներ, որոնց հերոսներուն հետ ապրելու պատիւը ունեցած էր։

Ու այդ հին խմբագիրները, հին գրողները փնտռելու իմաստասիրական չեչտ մը ունէր։

Ու կը պատմէր թէ այն ատեններ իրենք ինտոր փարա կը վաստկէին։

—Մենք պանիր-հացով չէինք կըշտանար, կ'ըսէր ան՝ տեսած անցուցած մարդու մը ձեւով։

Ու ճշմարտապէս բարի հայր՝ իր զաւակներուն տուած էր լաւ կրթութիւն, եւ ծերութեան օրերուն իր զաւակները բռած էին իրեն.

—Հայրի՛կ, ա՛լ դուն մ'աշխատի՛ր, Քէօշքն քաշուէ՛ նստէ, մենք քեզի կը նայինք։

Սակայն անիկա բնաւ չէր ուզած ըլլալ իր սիրտասուններուն եւ ատեն ատեն կուգար անկոտիլ իր գիրի սեւ գաձային առջեւ, հատիկ հատիկ շարելով ձեռագիրները օրուան նոր գրողներու, որոնց գրուածներուն չհաւնիլը յայտնի էր՝ իր չրթունքներուն վրայ թառող արհամարհոտ քմծիծաղէն։

Ատելինա Բաթթի.— Հռչակաւոր երգչուհին, որ բաւական տարիքը առած է ա՛լ հիմա, (64 տարու է, սիրելի՛ս) վերջնականապէս հրաժարեցաւ Թատերաբեմէն եւ իր մանաւոր դղեակը քաշուեցաւ, ուր պիտի անցընէ իր կեանքին մնացած օրերը՝ եթէ երբեք Թատրոնի հուրը չբռնկցնէ նորէն իր սիրտը։

Երեսուն միլիոն ֆրանքի չափ... պզտիկ հարստութիւն մը ունի, որ անչուշտ կրնայ բաւել իր ապրուստին։

Երեւակայեցէ՛ք որ իւրաքանչիւր գոնսէրի մասնակցելու համար մինչեւ 30000 ֆր. դրամ առած է ամէն գիշեր, եւ ասիկա՝ տարիներէ, տարիներէ ի վեր, ճամբու, սնունդի եւ ծառայի ծախքերը իր վրայ չըլլալով։

Մանաւոր չոգեկառքով կը ճամբորդէր, ութը ծառայ ունէր միշտ տրամադրութեանը տակ, գացած տեղը առաջնակարգ պանդոկը կ'իջեւանէր՝ ուր ութը սենեակ կը յատկացնէր իրեն, կերակուրը կ'եփուէր իր կողմէ ընտրուած զոյգ մը խոհարարներու կողմէ, զոյգ մը ձիերով չքեղ կառք մը գիշեր ցորեկ կը գտնուէր իր տրամադրութեան տակ, եւ բոլոր ասոնք կը գրուէին իր էմբրեզարիոյին հաշուեմատեանին վրայ, ինչպէս նաեւ այն ծաղկեփունջերը որ թատերաբեմի վրայ եղած ատենը կը նուիրուէին իրեն։

Ասոր փոխարէն ի՞նչ կ'ընէր Ատէլինա Բաթթի։

Ո՛չ մեծ բան մը ապահովաբար։

Երկու երեք կտոր կ'երգէր, եւ եթէ փափաքելու ըլլար ինք, կրնար նաեւ երկու կտոր ալ երգել։

Mot de la fin.

Ուսուցիչը.—Մօ՛, դեռ չիտէ չիտակ պարզ ընթերցանութիւն մը չես կրնար կոր ընել։ Ես քու տարիքդ եղած ատենս չնորհքով կը կարդայի։

Աշակերտը.—(Միամտաբար) Միւսի՛ւ, ձեր վարժապետը իմինէս աղէկ ըլլալու է եղեր։

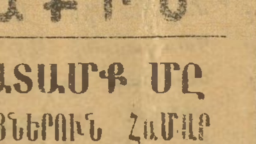

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆՈՐ ՀԱՒԱՏԱՄՔ ՄԸ
ԱՆԳԼԻՈՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԸՐ ՕԼԻՎԸՐ ԼՕՃԻ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆԸ

ՆՈՐ ՈՃՈՎ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Սըր Օլիվըր Լօճ իր պատրաստած նոր քրիստոնէականը անցեալ օր կարդաց Անգլիոյ Նոնքոնֆորմիսթ (արտաքոյ Անկլիքան Եկեղեցիին) յարանուանութեանց քանի մը պաշտօնեաներուն առջեւ։ Սըր Օլիվըր Լօճ այս հաւատքը կը համարի իբրեւ հիմ «ապագայ կրօնական դաստիարակութեան», զոր կարելի է կ'ըսէ, աւանդել անխտրաբար բոլոր դպրոցներուն մէջ առանց կրօնքի տարբերութիւնը զգալի ընելու։ Հոս կը դնենք քանի մը մասերը այս նոր քրիստոնէականին.—

Հ. Ի՞նչ ես դուն։

Պ. Կենդանի եւ գիտակից էակ մըն եմ այս աշխարհիս վրայ, իմ նախահայրերս աստիճանաբար վեր բարձրացած են անասնական կեանքի ստորնագոյն ձեւերէն, եւ կռիւով ու տառապանքով մարդ եղած են։

Հ. Անկումի մարդոց ըսելով ի՞նչ կը հասկնաս։

Պ. Զարգացման որոշ աստիճանի մը վրայ մարդս ուղիղին եւ ծուռին միջեւ տարբերութեան մը գիտակից կ'ըլլայ, ա՛յնպէս որ այս գիտակցութենէն վերջ երբ իր գործերը վարմունքի կանոնաւոր աստիճանէն վար ըլլան, ամօթի զգացում մը կ'ունենայ եւ մեղաւոր կ'ըլլայ։ Սակայն եւ այնպէս, անկումի հնարաւորութիւնը բարձրացում մը կը նշանակէ գոյութեան չափին մէջ։ Այս մակարդակէն վար եղող արարածները անպատասխանատու են. ամօթ չեն զգար եւ խղճահարութիւն չեն ունենար. անոնց համար կ'ըսենք թէ գիտակցութիւն չունին։

Հ. Մարդկութեան որոշիչ նկարագիրը ո՞րն է։

Պ. Մարդուն որոշիչ նկարագիրը այն է թէ իր գործերուն պատասխանատուութիւնը ունի, բարին ու չարը ընտրելու կարողութիւնը ստացած ըլլալով, սա կամ նա չարժառիթին հնազանդելու ազատութեամբ։

Հ. Ի՞նչ է մարդուն պարտականութիւնը։

Պ. Օգնել իր ընկերներուն, զարգացնել իր անձը հետզհետէ աւելի բարձր, դէպ ի բարին ձգտիլ իր կարողութիւններուն առջեւ բաց եղող ամէն ճամբով, եւ ջանալ հասու ըլլալ բնութեան օրէնքներուն եւ հնազանդիլ Աստուծոյ կամքին, Որուն ծառայութեան մէջ միայն կրնայ գտնուիլ կարողութեանց ներդաշնակ կիրառութիւնը որ համանիշ է կատարեալ ազատութեան։

Բարին եւ չարը

Հ. Ի՞նչ կը հասկնաս բարի եւ չար ըսելով։

Պ. Բարին ա՛յն է որ զարգացումին ոյժ կուտայ եւ Աստուծոյ կամքին համաձայն է։ Համազօր է առողջութեան, գեղեցկութեան եւ երջանկութեան։ Չարը այն է որ կը յապաղեցնէ կամ ի դերեւ կը հանէ զարգացումը, եւ տիեզերքին ո եւ է մէկ մասին կը վնասէ։ Համազօր է հիւանդութեան, տգեղութեան եւ թշուառութեան։

Հ. Մարդ ինչպէս կը ճանչնայ բարին չարէն։

Պ. Իր սեփական բնութիւնը երբ վատթարացած չըլլայ՝ ըստ բաւականին համաձայն է տիեզերքին հետ, եւ կարող կ'ընէ զինքը ընդհանրապէս հասու ըլլալ թէ ի՛նչ բան հաճելի եւ անհաճոյ է վարիչ Հոգիին, որուն իրական եւ արդիւնաւոր մէկ մասը պէտք է ըլլայ ինքն ալ։

Հ. Ինչպէս կ'ըլլայ որ չարիք կայ։

Պ. Չար են ա՛յն գործերը եւ ա՛յն խորհուրդները երբ մարդկութեան հասած կանոնաւոր աստիճանէն վար են։ Չարիքին հնարաւորութիւնը հարկաւոր հետեւանքն է բարոյական գոյութեան աստիճանին բարձրացման, ճիշդ ինչպէս վնասող եւ մահաբեր ցուրտին ենթակայ է գործարանաւորութիւնը, որուն կանոնաւոր բարեխառնութիւնը «բացարձակ զէրօ»յէն շատ վեր է։ Բայց ցուրտը ըստ ինքեան դրական կամ ստեղծուած բան մը չէ։

Հ. Ի՞նչ է մեղքը։

Պ. Մեղքը խորհրդածեալ եւ կամաւոր գործն է ազատ էակի մը, որ լաւագոյնը կը տեսնէ եւ յոռեգոյնը կ'ընտրէ, եւ ասով կը վնասէ իրեն եւ ուրիշներուն։ Արմատական մեղքը անձնասիրութիւնն է, որով անհարկի նեղութիւն եւ վիշտ կը պատճառուին ուրիշներուն, համազօր է բարոյական անձնասպանութեան։

Հ. Գոյութեան աստիճանին վրայ մարդէն ստորին էակներ կա՞ն։

Պ. Այո՛, անթիւ անհամար։ Աշխարհի իւրաքանչիւր մասին մէջ ուր կեանքը կարելի է, հո՛ն զարգացած կը գտնենք զայն։ Կեանք կը գտնուի կենդանիի իւրաքանչիւր տեսակին մէջ, երկրին, օդին եւ ծովուն մէջ, եւ ամէն տեսակ տունկի մէջ։

Ուրիշ մոլորակներ, ուրիշ բնակիչներ

Հ. Գոյութեան աստիճանին վրայ մարդէն բարձր էակներ կա՞ն։

Պ. Մարդը ամէնէն բարձր էակն է երկիր մոլորակին բնակիչներուն մէջ, բայց երկիրը արեւուն տեքցուցած բազում մոլորակներէն մին է միայն, եւ արեւը նոյնօրինակ բիւրաւոր արեւներէն մին է միայն, որոնք մեր պարզ աչքով տեսածէն շատ աւելի հեռի են, եւ անխտիր «լուսաւոր» անունով կը բաժնենք զանոնք։ Կրնանք ապահով ըլլալ թէ այդ հեռաւոր արեւներուն չուրջ դարձող անհամար աշխարհներէն ոմանց մէջ պէտք է գտնուին գոյութեան աստիճանին վրայ մեզմէ աւելի բարձր էակներ. արդարեւ չունինք ծանօթութիւն մը՝ որ կարողացնէ մեզ պնդելու աշխարհէ դուրս իմացական էակներու բացակայութեան վրայ։

Հ. Ի՞նչ է գոյութեան պատճառը, եւ ի՞նչ բան կը պահպանէ գոյութիւնը։

Պ. Մեր սեփական ծանօթութիւններով անկարող ենք էակներու ծագումին կամ անոնց յարատեւութեան նշանակութիւնը ըմբռնել, ֆիզիքական աշխարհին մէջ ի՛նչ բան որ մենք մեզմէ կրնանք կատարել ա՛յն է թէ մեր մարմնական գործարանաւորութեանց միջոցաւ առարկաներ կը շարժենք, եւ իրարու վրայ ազդել կուտանք անոնց, բայց կ'ըմբռնենք թէ գերագոյն Իմացականութիւն մը պէտք է ըլլայ բարեկրթութեան ամբողջ չրջանին վրայ, ուրիշ կերպով կարելի չէ որ իրերը ա՛յսքան կազմակերպեալ եւ ա՛յսքան գեղեցիկ ըլլան ինչպէս որ են։

Հ. Մարդ օգնական ունի՞ դէպի վեր իր բարձրացման կռւին մէջ։

Պ. Մարդ ինքզինքը չի կրնար ի գոյ ածել, չի կրնար նաեւ գոյութիւնը պահպանել կամ ո եւ է բան մը ի գլուխ հանել առանց օգնականի։ Ստուգիւ կարողութիւն մը կայ տիեզերքի մէջ մեր ըմբռնումէն շատ վեր, եւ վստահ ենք ու կը հաւատանք թէ Բարի եւ Սիրազեղ Կարողութիւն մը կայ, որ կարող է եւ յօժար է օգնելու մեզի եւ բոլոր արարածներուն եւ առաջնորդել մեզ իմաստութեամբ, առանց վնասելու մեր բնիկ ազատութեան։ Այս Սիրազեղ Բարութիւնը կը չրջապատէ մեզ ամէն վայրկեան, անով կ'ապրինք եւ ունինք մեր իրական գոյութիւնը. ա՛ն է գլխաւոր աղբիւրը ուրախութեան եւ սիրոյ եւ գեղեցկութեան, եւ կ'անուանենք զայն Աստուածային Շնորհ։ Ան կը պահպանէ եւ կը ճոխացնէ բոլոր աշխարհները եւ կրնայ բազմապատիկ ձեւեր առնել, այլ իր իսկութիւնը եւ բարձրագոյն նշանակութիւնը յստակապէս յայտնուեցան մեզի՝ այս մոլորակին բնակիչներուս՝ աստուածային-մարդկային կատարեալ կեանքի մը ձեւով, Յիսուսի Քրիստոսի կեանքը, որուն հոգեւոր եւ կենդանաբար ազդեցութեամբ մարդկային ցեղը կրնայ յուսալ բարձրանալու ցարդ անմատչելի բարձունքներ։

Հ. Ինչպէս կրնանք հասու ըլլալ մեր սեփական ծանօթութենէն շատ բարձր եղող բաներուն։

Պ. Պէտք է ջանանք սորվիլ մարդկային ցեղին մեծ վարդապետներէն, մարգարէներէն, բանաստեղծներէն եւ սուրբերէն, որոնց գրութիւնները կը բացուին մեր առջեւ դաստիարակութեամբ։ Մասնաւորապէս պէտք է աշխատինք սորվիլ, մեկնել եւ հասկնալ ա՛ն Ս. Գիրքը, որուն մեր ազգը ա՛յնքան բարձր պատիւ կուտայ։

Հաւատոյ խոստովանութիւն մը

Հ. Ի՞նչ կրնաք մակաբերել ներկային լուսով անցեալին աւանդութեանց եւ պատմութեանց ուսումնասիրութենէն։

Պ. Կը հաւատամ Անսահման եւ Յաւիտենական Էակի մը, առաջնորդող եւ սիրազեղ Հօր մը, որուն մէջ ամփոփուած է ամէն բան։

Կը հաւատամ թէ Աստուածային Բնութիւնը մասնաւորապէս յայտնուեցաւ մարդուն մեր Տէրոջ Յիսուսի Քրիստոսի միջոցաւ, որ ապրեցաւ եւ վարդապետեց եւ չարչարուեցաւ 1900 տարի առաջ, եւ անկէ ի վեր կը պաշտուի Քրիստոնէական Եկեղեցիէն իբրեւ անմահ Որդի Աստուծոյ, Փրկիչ Աշխարհի։

Կը հաւատամ թէ Սուրբ Հոգին միշտ պատրաստ է օգնելու մեզի դէպի բարութիւն եւ ճշմարտութիւն ճամբուն երկայնքը, թէ աղօթքը հաղորդութեան միջոց մըն է մարդուն եւ Աստուծոյ միջեւ, եւ թէ մեր առանձին չնորհն է հաւատարիմ ծառայութեամբ մտնել Յաւիտենական Կեանքին, Սուրբերու Հաղորդութեան եւ Աստուծոյ Խաղաղութեան մէջ։

Հ. Ի՞նչ կը հասկնաս Յաւիտենական կեանք ըսելով։

Պ. Կը հասկնամ թէ որովհետեւ մեր երկրաւոր գոյութիւնը առժամանակեայ է, մեր իրական գոյութիւնը կը չարունակէ անդադար, բարձրագոյն կամ ստորին ձեւով, ի՛նչ կերպով որ գործածենք չնորհքի պատեհութիւնները եւ միջոցները, եւ թէ վերջ ի վերջոյ մեր ժամանելիք կեանքին լրութիւնը կատարելութեան վիճակ մը կը ներկայացնէ, զոր առ այժմ չենք կրնար ըմբռնել։

Հ. Ի՞նչ կը նշանակէ «Հաղորդութիւն Սուրբերու հետ»։

Պ. Բարձրագոյն եւ սրբագոյն էակները կրնան լիուլի արդիւնաւորութեամբ հաղորդութեան այդ առանձին չնորհը ունենալ որուն սաւերակերպ օրինակներն են մեր խօսելու, համակրելու եւ փոխադարձաբար օգնելու կարողութիւնները, եւ ճիշդ ինչպէս որ բարեկամական օգնութեան մեր կարողութիւնը էութեան մեր սեփական կարգին միայն սահմանափակուած չէ, այնպէս ալ կ'ըմբռնեմ սիրոյ եւ ծառայութեան հզօր ընկերակցութեան մը գոյութիւնը։

Հ. Աղօթք ըսելով ի՞նչ կը հասկընաս։

Պ. Կը հասկնամ որ երբ մեր միտքերը տոգորուին Արդարութեան Հոգիով, մեր յոյսերը եւ բաղձանքները չատ աւելի մեծ ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնեն մեր սահմանափակ գիտակցութենէն ալ վեր, եւ ճշմարիտ իմաստով հաղորդութեան մէջ կը դնեն մեզ մեր երկնաւոր Հօրը հետ։ Որդիական պաշտամունքի այս կարողութիւնը աղօթք կը կոչուի, կը քաջալերուիմ խնդրել մեզի պէտք եղածները, ինչպէս զաւակները կը խնդրեն իրենց ծնողքէն, վստահութեան եւ հպատակութեան ոգիով, եւ կրնանք զօրացնել մեր հաւատքը աղօթքին արդիւնաւորութեան վրայ Տէր Յիսուսին օրինակը եւ արժանիքները աչքի առջեւ ունենալով։

Հ. Կրնա՞ս Քրիստոսի մեզի սորվեցուցած աղօթքը։

Պ. Հա՛յր մեր, որ յերկինս, եւն.։

Հ. Բացատրէ՛ այս աղօթքին հատուածները։

Պ. Նախ մեր միտքը կը տոգորենք Աստուածային Հայրութեան գիտակցութեամբ, ջանալով ըմբռնել Անոր անսահման սրբութիւնը, ինչպէս նաեւ Անոր սիրազեղ բարութիւնը, մաղթելով որ Իր կամքէն օտար եղող ամէն բան դադրի մեր սիրտերուն մէջ եւ աշխարհի մէջ, եւ բաղձալով Երկնից Արքայութեան հաստատութեան։ Ցետոյ կը խնդրենք կեանքի սովորական պէտքերուն մատակարարումը, եւ մեր մեղքերուն եւ զանցառութեանց թողութիւնը, ճիշդ ինչպէս մենք կը ներենք մեզի վնասողները։ Կ'աղօթենք ազատ ըլլալ ամէն չար աջակցութիւններէ եւ պաշտպանուիլ երբ անոնք մեր վրայ յարձակին։ Վերջապէս կը փառաւորենք Յաւիտենական Բարութեան զօրութեան, վեհութեան եւ սիրապետութեան։

Հ. Երկնից Արքայութիւն ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի։

Պ. Երկնից Արքայութիւնը Քրիստոնէութեան ամէնէն իսկական հանգամանքն է. կը նշանակէ ներդաշնակ պայման մը կամ վիճակ մը որուն մէջ Աստուածային Կամքը կատարելապէս կը յարգուի, կը ներկայացնէ գոյութեան ամենաբարձր վիճակը, անհատական կամ ընկերային, զոր կրնանք երբեք յղանալ։ Մեր բոլոր ջանքերը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով պէտք է անոր ճամբան պատրաստեն մեր սիրտերուն մէջ, մեր կեանքերուն մէջ եւ այլոց կեանքերուն մէջ։ Ընկերութեան իտէալ վիճակն է, որուն կը ձգտին բարոյական բարեկարգիչները. իտէալն է գիտակից գոյութեան, որուն կը նկրտին սուրբերը։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ.— Քանի մը նոր եպիսկոպոսներ ևս վտարուեցան իրենց ապարանքներէն, քանի մը նոր կղերանոցներ ալ գոցուեցան, հանրային պաշտամունքի քանի մը նոր ապօրինի հաւաքումներ ալ ոստիկանութեան տեղեկագրուեցան, բայց ա՛յս է միայն ամէնը, կ'ըսէ Սթանտըրտ, Եկեղեցիին եւ Պետութեան միջեւ բաժանման երրորդ օրուան մէջ։ Ընդհանուր առումով կարելի է ըսել թէ անդորրութիւնը ոչ մէկ տեղ բնաւ չխանգարուեցաւ։ Քանի մը ձերբակալութիւններ եղան, բայց յայտնի է թէ Ֆրանսական ժողովուրդին ստուար մասը համամիտ է կառավարութեան. գաւառներուն մէջ միայն կարելի է մերթ ընդ մերթ փոքր դէպքեր կասկածիլ. բայց գործողութիւնները ա՛յնքան արագ կը կատարուին եւ Երեսփ. Ժողովին մէջ Ֆրանսական ազգին ներկայացուցիչներուն կողմէ կառավարական հակակղեր ծրագիրներ ա՛յնքան ոգեւորութեամբ եւ միաձայնութեամբ կը քուէարկուին որ այժմէն յայտնի իրողութիւն մըն է թէ կղերին եւ Վատիկանի համար ուրիշ բան չէ մնացած եթէ ոչ՝ իրաւախոհ ըլլալու ճամբայ մը գտնել, Պետութեան օրէնքին համակերպիլ։ Արդէն ամէն կողմ նախատեսութեան համար ա՛յնքան խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են որ կառավարութիւնը վստահ է թէ օրէնքը նոյնութեամբ պիտի գործադրուի, եւ ըստ այսմ վստահեցուցած է Երեսփ. ժողովը։

Գերման Ռայխսթակին լուծումը, թէեւ բոլորովին տարբեր պատճառի համար, խիստ հետաքրքրած է Ֆրանսական ժողովուրդը։ Կեդրոնի կամ կաթոլիկ կուսակցութիւնն էր որ գլխաւոր պատճառը եղաւ այդ լուծման, եւ հիմա Ռայխսթակին բոլոր միւս կուսակցութիւնները, բաց ի Ընկերվարականներէն, ընտրական բուռն պայքար մը մղելու պատրաստութիւններ կը տեսնեն ամբողջ Գերմանիոյ մէջ։ Կառավարութիւնը, որ բաւական տարիներէ ի վեր Խորհրդարանին մէջ կաթոլիկ կուսակցութիւնը կը համարէր իր գլխաւոր ոյժը, հիմա բոլորովին զատուած է անկէ, եւ այսպէս պայքարը խիստ կարեւոր հանգամանք մը առած է Գերմանիոյ մէջ ալ կաթոլիկ կուսակցութեան դէմ, որ Վատիկանը կը ներկայացնէ մինչեւ մէկ աստիճան։ Ֆրանսայի հակակղեր պայքարը բնականաբար պիտի ազդէ գերմանացի քուէարկուներուն վրայ, եւ իրաւ է որ կաթոլիկ կուսակցութիւնը Գերմանիոյ մէջ շատ կը տարբերի Ֆրանսական նոյն կուսակցութենէն, բայց յայտնի է թէ հակառակ կուսակցութիւնները ամէն հակակղեր ճիգ պիտի թափեն այդ կուսակցութեան մարդոց վարկը կոտրելու համար Գերմանիոյ մէջ։ Գերման կաթոլիկ կուսակցութիւնը ազատախոհ է Գերմանիոյ մէջ, եւ կղերային խնդիրներու եւ հաշիւներու նախապաշարումներ չունի ա՛յնքան, բայց Ֆրանսայի կղերին ներկայ ընթացքը կը թուի թէ շատ պիտի ազդէ գերման նոյն կուսակցութեան մօտալուտ ընտրութեանց վրայ։ Նացիոնալ Ցայթունգ առաջին օրինակը տուաւ, ինչպէս գրեցինք երէկ, Հօէնլօէի անտիպ յիշատակագրութենէն հատուած մը մէջ բերելով, հաստատելու համար գերման ժողովուրդին թէ կաթոլիկ կուսակցութիւնը կառավարական ծրագիրներուն կը հակակրի, պայման որ սակարկութեան մտցուի իրեն հետ ի նպաստ Վատիկանի։ Կէս միլիոն մարքի նուէրին խնդիրը, զոր արծարծեց Նացիոնալ Ցայթունգ, Գերմանիոյ զանազան մեծ չրջանակներուն մէջ ընդհանուր խօսակցութեան նիւթ եղած է։

Սպանիոյ կառավարութիւնը որ նոյն իսկ Ֆրանսայէն աւելի կղերասէր երկրի մը պետական գործերը կը վարէ, խիստ հրահանգներ ղրկեց Բարիզի իր դեսպանին որ բնաւ պիտի չի միջամտէ Ֆրանսայի եւ Վատիկանի պայքարին, եւ յանդիմանեց Վատիկանի մօտ իր դեսպանն ալ, որ իրեն չվերաբերած գործերուն խառնուած էր, եւ, ինչպէս երէկ կը գրէինք, այդ դեսպանը պիտի հրաժարի։ Սպանիոյ կողմէ անուղղակի զիջում մըն է ասիկա Վատիկանի համար թէ կղերային քաղաքականութիւնը Ֆրանսայի մէջ եղածին նման դարձուածք մը առնելու կը միտի նաեւ Սպանիոյ մէջ։ Իտալիա, երեք կաթոլիկ մեծ տէրութիւններէն մին, գիտենք արդէն թէ որքան աւրուած է Վատիկանի հետ. Աւստրիա կաթոլիկութեան մեծ նեցուկը համարուած էր միշտ Վատիկանի կողմէ, բայց մասնաւորապէս Կամպէթթայի օրերէն սկսեալ այդ նեցուկը երթալով վերք մը եղաւ Վատիկանի համար։

Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ Վատիկանը կը մնայ միայն օգտուիլ ֆրանսական կառավարութեան դեռ ոչ ծայրայեղ վարմունքէն եւ տրամադրութիւններէն, եւ հրամայել իսկոյն որ պահանջուած կրօնային ժողովները կազմուին եւ կառավարութեան առջեւ ու անոր հսկողութեան տակ վարեն ըստ առաջնոյն եկեղեցական կալուածները, գոյքերը։ Անկարելի է որ այսուհետեւ Քոնքորտայէն ընծայուած առանձնաշնորհումները մնան կամ տրուին Վատիկանի։ Վալտէք Ռուսոյի, Քոմպի, Սարիէնի եւ Քլէմանսոյի դահլիճները յաջորդաբար ի գլուխ հանեցին կառավարական մեծ ծրագիրը, որ հիմա օրէնքի կարգ անցնելով գործադրութեան սկսած է։ Խորհրդարանական վերջին ընտրութիւններուն արդիւնքը տարակոյս չէր թողուցած թէ ամբողջ Ֆրանսա Տրէյֆիւսի գործին գայթակղութիւններէն եւ խայտառակութիւն-

Ներէն վերջ թուրքին հակառակ ոգի մը վարակուած էր կղզիային գաղափարներուն հանդէպ, քանի որ անտարակուսելի իրողութիւն մը դարձած էր թէ այդ անմիջին համար և շուրջը գործածուած բոլոր միջնորդութիւնները անուցուած չին կղզիային կուսակցութեան կամ կղզիին կողմէ․ Եթէ ֆրանսական կառավարութիւնը նոյն իսկ քիչ մը շատ առաջ գնաց հակակշիռ պայքարը փութացնելու համար, ասոր շատ օգնեցին երկրին տրամադրութիւնները․ Երբեմն կղզին և կղզիային կուսակցութեան կողմէ ալ քանի հալածուած «Տրէյֆիւսեան» նախատական անուամբ սպառնուած մարդիկը այսօր իրենց հին կարգին և նոր պաշտօններուն մէջ հաստատուած են․ Տրէյֆիւս նոյն իսկ այս օր Թնդանօթաձիգ զօրքերու կը հրամայէ և Բիքառ պատերազմական նախարար է․ Եղած անիրաւութիւնները դարմանելու համար ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ցոյց տրուած այս կորովը գոհունակութեան և հաճութեան աղաղակներով ընդունուեցաւ Երեսփ. ժողովին կողմէ, որ յառաջաբան կը նկատէր զայն Բլէմանսոյի միւս հակակշիռ ծրագրին գործադրութեան, զոր այսօր կը տեսնենք․

Աւստրիոյ մէջ ևս, բաց ի կղերային քանի մը շրջանակներէ, բոլոր Թերթերը գովեստ կը կարդան ֆրանսական կառավարութեան կորովի ընթացքին․ Հոն ալ ապագային վատերգն խնդիր պիտի ունենայ կառավարութեան հետ ամուսնական օրէնքին պատճառաւ․ Մեծամեծ ջանքեր կ'ըլլան Աւստրիոյ մէջ քաղաքային ամուսնութիւնը և հետևաբար նաև ամուսնալուծմանց պարագաները ձեռք գելու և հաստատելու համար․ Գաղափարը բաւական առաջ գացած է արդէն և Ռայխսրադին գաւառական յանձնաժողովը նպաստաւոր տեղեկագիր տուած է քաղաքային ամուսնութեանց և ամուսնալուծմանց համար, բայց գործադրութիւնը դեռ եղած չէ, և կառավարութիւնը արժան գտած չէ դեռ ընդհանուր վիճաբանութեան ենթարկել զայն օրակարգ ընելով․ Անկեց առաջ ուրիշ կարևոր հարցեր կային, բնութական բարենորոգմանց օրէնքը, Աւստրիոյ և Մաճառստանի տնտեսական և մաքսային միութեան յարակից կնճռոտ խնդիրները, որոնց վերջնական կարգադրութիւնը աւելի անհրաժեշտ է Պետութեան համար քան քաղաքային ամուսնութիւնը և ամուսնալուծումը․

ՔՐՈՆԻԿ

ԲԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիրան էֆ. Աչըքպաշեանի․ Ներկայ էին՝ Ցարութիւն Ասլանեան, Միհրան Սեթեան, Տիգրան Մանուկեան, Տիգրան Թօգաթեան և Արշակ Գարակէօզեան էֆէնտիները․

1. Արդարութեան գործոց Բարձր. Նախարարը ծանուցագրով մը յանձնարարած էր Վարչութեան Համազգային Անկելանոցին Տնօրէն ժողովին Հայագիտ անդամ մը կարգել հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Պոյաճեանի տեղ․ Ժողովը այդ պաշտօնին նշանակեց Ա. Գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնէրճեանը․ 2. Վանայ Թաղ. ժողովէն երկու անդամներ պակսած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հայրը անդամ ընտրած էր Պետրոս Գարամանեան և Վահան Մալուքեան էֆ.ները․ Ժողովը հաւանեցաւ․ 3. Ժողովը որոշեց իր առաջիկայ նիստին նկատողութեան առնել Բերայի Թաղ. Խորհուրդին և Պարտուց Բարձման Յանձնաժողովին միջև գոյութիւն ունեցող խնդիրը․ 4. Ժողովը զբաղեցաւ Կէմէրեան Վաղթի կալուածներէն Թօփճըլար ձեռատէսի դարեհրատան և Պէօյիւքտէրէի մէջ կալուածի մը վաճառման խնդիրներով․ 5. Ժողովը Սեբաստիոյ Գաւառ. Ժողովոյ մէջ անդամին պատճառաբանեալ հրաժարականը անհետեւանք թողուց․ 6. Նոյնպէս ժողովը հաւանեցաւ Պէշիկթաշի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդին կազմութեան․

Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ յարաբերական և կալուածական խնդիրներով․

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնէրճեան երէկ Կայս. Պալատ գնաց․

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր կողմէ գործակատար Արիս էֆ. շնորհաւորական այցելութեան կ'երթայ վաղը Վանայ նորընտիր կուսակալ Վէհմի Ալի պէյի․

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ի նպաստ արուեստը տարեկան նուագահանդէսին արտօնութիւնը ձեռք բերուելու համար Պատրիարքարանէ Թագրիրով մը դիմում եղաւ պատկանեալ իշխանութեան․

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ վարժարանի աղքատիկ աշակերտաց գրենական պիտոյքներ հայթայթելու համար Հրանտ էֆ. Պապաեան, Խնամակալութեան ատենապետ Ցակոբ էֆ. Եսայեանի ձեռամբ հինգ օսմ. ոսկի նուիրեց, ինչպէս յայտնի է, այս գաղափարը նոր չէ և այս նպատակին համար արդէն հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Էլիկիւզէլ 500 անգլ. ոսկի և բարձրաստիճան եկեղեցական մըն ալ որուն համար թէև բաւեցաւ թէ Մանկունի Սրբազանն է, բայց մեր առած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն Տ. Գրիգորիս Սրբազանն է եղեր, 200 ոսկի նուիրեցին․

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏՆԵՐԸ.— Երէկ նամակ մը ստացանք, որով բողոքում մը կը ծանուցանէր թէ Հիւանդանոցի անգլիացի մայրապետները խորապէս վշտացած են Կիրակի առտուան հանդիսաւոր հացկերոյթին իրենց ալ չհրաւիրուելնուն համար․ Արդարև անգլիացի օրիորդներուն մասնակցութիւնը հաճելի պիտի ըլլար, սակայն այն օրը բացի մէկ երկու գրեւ պաշտօնեաներէն, ոչ ոք ներկայ էր Հիւանդանոցի պաշտօնեաներէն․ Հետևաբար մասնաւոր դիտումով մը չէ որ իրենք չեն հրաւիրուած, այլ իբրև պաշտօնեայ նկատուած են․ Օրիորդները պէտք է գիտնան որ իրենք միշտ յարգուած դէմքեր են Հիւանդանոցին մէջ, ինչպէս Մարթէն էֆ. Ցանկըրեան ալ գիտել տուած էր իր բաժակաճառին մէջ․

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՔԵՊՍ. ՃԱԼԱԼԵԱՆՑ, ինչպէս յայտնի է, կրթական և եկեղեցական կտակ մը ըրած էր պայմանաւ որ ատենի տարի վերջ միայն գործադրուի իր կտակը․ Պատրիարքարանին անկից առաջ որոշած էր այս կտակին Թուականը ամէն տարի Հիւանդանոցի օրացոյցին մէջ նշանակել, բայց այս որոշումը քանի մը տարիէ ի վեր չի գործադրուիր դանդաղութեամբ․

ՍԿՈՒԹԱՐԻ Տ. Արսէն քհ. Խօշեան որուն յանձնարարուած էր Կրօն. Ժողովին կողմէ իր դէմ եղած գանգատներուն գրաւոր պատասխանել, անցի օր Ժողովին ներկայացուց իր պատասխանը, որով կը հերքէ իր մասին եղած կարգ մը անհիմն ամբաստանութիւնները․ յայտնելով թէ ինք երբեք իր պաշտօնին կիրառման մէջ ո և է զեղծում չէ գործած․ Ժողովը կարդալով այդ նամակը առաջարկեց որ առաջնորդին միջոցաւ մը գրէ և սակայն Տ. Արսէն քհ. մերժեց, առարկելով որ այն ատեն ինք իր յանցաւոր ըլլալը ընդունած պիտի ըլլայ, երբ բնաւ ո և է յանցանք չունի ինք և միշտ իբրև եկեղեցական կատարած է իր պարտքը․

«ԾԱՂԻԿ»
ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ
Ի. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ
ԹԻՒ 14րդ

Ծաղիկ Կիներու Հանդէսին 14րդ Թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր ճոխ բովանդակութեամբ․

Ցօդուածներ ունին՝ Այրի Տիկին Տիւրկէրեան (Խնամակալ-հիւանդներու դերը), Օր. Արուսեակ Դալֆաեան՝ (Դեղ-ուսանողութեան՝ Եղանակ կամ ոճ), Օր. Նուարդ Վարդեան՝ (Գրելաձև), Օր. Բեխսինէ Մելիքեան՝ (Խնամողի դասեր՝ Զանազան կերակուրներ պատրաստութեան նշանակ), Օր. Հռիփսիմէ Մաշթեոսեան՝ (Ցիշատակը), Օր. Տիրուհի Կիւլպէնկեան՝ (Նորաձևութեան բաժին.— Զգեստներ եր), Տիկին Ազնիւ Մ. Դևեոնդեան (Քրօն իմ կասեցի աշխարհէն.— Կիներու բժիշկը) Օր. Զապէլ Արամեան՝ (Պէտք չէ ամուսնանալ աղջկան մը հետ որ...), Օր. Զապէլ Մոմճեան՝ (Ինչ կ'ըսեն), և Օր. Հայկանուշ Մառք՝ (Դուրս ամուսնացող մէկ աղջկան մտածումները), Քրօնիկ, ևն. ևն․

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
Արձանագրութեանց Բաժինը
ՆՇԱՆԴՐԷՔ

Սիսի մէջ, Նոյեմբեր 13ին, ձեռամբ Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Քէմանէճեանի, և ի ներկայութեան երկսեռ բարեկամներու, կատարուեցաւ պսակի հանդէսը՝ Տիար Սեպուհ Թեքլալեանի ընդ Օր. Մարիս Գրիգորեանի․ Սեպուհ էֆ. Թէքլալեան, որդին՝ Սիսի Խասբէկի ժողովին անդամ Մինաս էֆ. Թէքլալեանի, վկայեալ դեղագործ և ազնիւ ու համակրելի երիտասարդ մըն է, իսկ Օր. Մաթիլտ Գրիգորեան, բնիկ Կ. Պոլսեցի, օժտուած է իր սեռին յատուկ բարեմասնութիւններով․ Մեր շնորհաւորութիւնները․

ԱԶԴ

Մանիֆաթուրայի վաճառատանց մէջ երկար ատենէ ի վեր իբրև վաճառորդ ծառայած փորձառութիւն ստացած պարկեշտ երիտասարդ մը կը փափաքի պաշտօն ստանձնել վաճառատան մը մէջ․ Դիմել Պանչէ զադէ մաքսատան դիմաց, Եէնի խան, Բարթողիմէոս Գրիգորեանի․ 3—1

ՌԵՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Վաքըֆէի մէմուրիյէթինի հիւսնը իֆֆա խուսուսընտա միւշահէտ օլան մէսաի վէ իգտիտարընտա մէյանը Րէժի իտարէսի ումումիյէսի Թահրիրաթ Թիւրքիյէ գալէմի մէմուրինինտէն սաատ. Ֆէվզի էֆ.յէ Թերֆիէն րիւթպէի Սալիսէ սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր․

Թապինէի Խասսա Շահանէ սատէ նաղ վէ քէօմիւր միւլթէզիմի Զարէյ Օղլու իզզ. Բէթրաքի վէ Աթանաս էֆ.լէրէ րիւթպէի Սանիյէ սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր․

ՆՇԱՆ

Վաքըֆէի մէմուրիյէթինի հիւսնը իֆֆա խուսուսընտա միւշահէտ օլան մէսաի վէ իգտիտարընտա մէյանը Զարրէհանէ վիլայէթի վէրկի միւտիրի սաատ. Պաքի էֆէնտիյէ Մէճիտիյէ իքինճի րիւթպէսի նիշանը Մէճիտի.

Պասմը Ալի Արզ Օտասը խիւմէ Ֆագիլէծլու Հաֆըզ Իպր Խալիլ էֆէնտիյէ Մէճիտիյէ իքինճի րիւթպէսի Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույուրուլմուշ տըր․

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.— Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ռուսիոյ կայսեր, որուն անուան տարեդարձն էր երէկ․ Զարը փոխադարձ հեռագրով մը շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին․

∴ Ռուսիոյ Զարին անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ փոխնակական արարողութիւններ կատարուեցան, որուն ներկայ գտնուեցաւ ռուսական դեսպան Մ. Զինովիէվ, շրջապատուած դեսպանատան պաշտօնեաներէն․ Ներկայ էին նաև հիւպատոսը, դեսպանատան պահակախումբին հրամանատարը և սպաները՝ պաշտօնական համազգեստով․ Նաև մայրաքաղաքիս ռուս գաղթականութեան երևելիները իրենց տիկիններով․ Դասին մէջ մասնաւոր տեղ մը գրաւած էին Յունաց, Հայոց, Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքներուն և Պուլկարաց Էկզարքին ներկայացուցիչները․ Փոխնական արարողութիւններէն յետոյ ներկաները դեսպանատան սրահին մէջ շնորհաւորեցին դեսպան Մ. Զինովիէվը և պատուասիրուեցան․

Օսմ. պահականոց, ռուսական և օտար դեսպանատանց պահականոցները ու ռուս առևտր. նաւերը դրօշազարդուեցան այս առթիւ․

Կէս օրին Օսմ. պահականոց ըստ սովորութեան թնդանօթ արձակեց Զարին անուան տարեդարձին առթիւ․

Կէս օրէ վերջ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ միւշիր Ապտուլլահ փաշա և արարողապետ Ղալիպ պէյ ռուսական դեսպանատունը երթալով, յանուն Ն. Վեհափառութեան շնորհաւորեցին դեսպանը․

Այս առթիւ երէկ իրիկուն ռուսական դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ․

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ Նիքոլա իշխանին անուան տարեդարձին առթիւ գործակատար Մ. Տուշան երէկ ընդունեց շնորհաւորական այցելութիւններ․

ԴԱՇՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, նկատելով որ Ռումելիի մէջ գործադրուած դաշտական դրութիւնը ամէն կերպով օգտակար եղած է, որոշեց առ այժմ Այտընի, Պէյրութի, Սուրիոյ և Պաղտատի դատարաններուն վերաքննիչ ատեաններուն համար ալ այդ դրութիւնը հաստատել․ Նոյն նախարարութիւնը Այտընի նահանգին հարցաքննիչ դատաւորներուն վրայ երկու նորեր ևս աւելցուց․

ՎԵՌՈՒՎԻ վերջին բորբոքման միջոցին Նափոլիի մէջ արկածեալ Օսմ. հպատակներուն օգնելու և զանոնք ուրիշ քաղաքներու մէջ հաստատելու համար տեղւոյն Օսմ. հիւպատոսը Կայս. հրամանաւ պէտք եղած ծախքերը ըրած ըլլալով, փոխարժէքը հատուցուեցաւ․

ԹՈՒՐՔ-ԲԵԼՃԻՔԱՅԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ.— Թուրք-Բելճիքայի առևտրական դաշնագրին պատճէնը որ արդէն ստորագրուած էր երկու կողմի պատուիրակներէն, երէկ Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ յանձնուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան․ Դաշնագիրը նախարարաց Խորհուրդին կողմէ ուսումնասիրուելէ յետոյ, Կայս. վաւերացման պիտի ենթարկուի․

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Սպարապետութեան կողմէ երկու պատուիրակներ զրկուեցան Իտալիա, որոնք Կայս. հեծելազօրաց բանակին համար հազար ձի պիտի գնեն․

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ.— Կայս. Կառավարութիւնը հրաւիրուած է Ժընևի մէջ գումարուելիք Աշխարհագրական Համաժողովին․

ԲԱՄԲԱԿԻ ԳԻՆԸ.— Ատանայէն կը տեղեկացնեն թէ բամբակին օխան 7 ղրշ., իսկ շուշմային օխան 108 փարա բարձրացած է․

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նախորդ կուսակալ Ֆայիգ փաշա 11872 ղրուշ ամսականով հանգստեան կոչուեցաւ․

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Կոմս Վիթալ արևելեան ճեպընթացով երէկ Բարիզ մեկնեցաւ․

ԵՓՐԱՏԻ ԹՈՒՄԲԵՐԸ.— Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութիւնը այս պահուս կ'ուսումնասիրէ Եփրատ գետին եզերքները կառուցուելիք թումբերու խնդիրը, գետին յաճախակի յորդումներուն առաջքը առնելու և նաւարկելի ընելու համար․ Այս ձեռնարկին համար ըլլալիք ծախքը 139000 ոսկի հաշուուած է, որուն 100,000ը պատրաստ է․

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.— Զեռնհաս պաշտօնատունէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ Կայս. Միւլքիյէ վարժարանէն շրջանաւարտ եղած և սկսնակ պաշտօններու մէջ ծառայող ոչ-իսլամ անհատները զինուորական տուրքէ զերծ պահելու որոշման առթիւ նախորդ տարիներու մասին ի՞նչ ընելու է․ Պատասխանուեցաւ թէ քանի որ Կայս. Միւլքիյէ վարժարանին շրջանաւարտները զինուորագրութենէ զերծ են, ուստի ոչ-իսլամներն ալ պէտք է զերծ մնան զինուորական տուրքէն․ Հետևաբար այդ մասին տարակոյսի տեղի չի մնար, որով այդ որոշումը գործադրելի է նաև անցեալ տարիներուն համար ալ․

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Կրթական նախարարութեան պաշտօնական մէկ վերջոյցէն կ'երևի թէ երբեմն հեղինակներ խմբագրութեան համար մէկ քանի գիրքեր միասին կը ներկայացնեն մէկ խնդրագրով, մինչ այդ ներկայացուած գիրքերուն պատրաստութիւնը տարբեր կ'ըլլայ իրարմէ․ Պէտք է իւրաքանչիւր հեղինակութիւն ներկայացուի երեքական օրինակ և յատուկ խնդրագրով, իսկ իսլամական կրօնի վերաբերեալ հեղինակութիւնները պէտք է մղուին Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամութեան․

ԿԱԶԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Զատ քաղաքի կազի մթերանոցները ամսոյս 14էն սկսեալ Ելեւմտից նախարարութեան մատակարարութեան պիտի յանձնուին․

ԲԱՂԵՕՆՃԻ ՔՕՒՅԼՈՒՔԻ պողոտան բարձր քարերով սալայատակելու համար հին քարերը հանուած էին, որոնք դժուարութիւն կը պատճառեն անցուդարձի․ Այս մասին ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք․

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ոստիկանապետ Հաճի Մուսթաֆա Սաֆէթ պէյի բարւոք պաշտօնավարութիւնը մասնաւոր գոհունակութեան արժանացած է խաղեցիներուն, որոնք յարգելի ոստիկանապետին աչալուրջ հսկողութեանը ու մարդասիրական զգացումներուն համար երախտագիտութիւն կը յայտնեն․ Սաֆէթ պէյ իր բոլոր պաշտօնավարութեանց մէջ միշտ օրինակելի և ուղղամիտ ընթացք մը ունեցած է, որով պատիւ կը բերէ օսմ. պաշտօնէութեան․

ՍԸՎԱՃԻ տիգար-արտին մէջ շէնք մը կառուցուած է․ Անցեալ տարի ալ պարտէզ մը հաստատուելով, Թոքատէն հազար հինգ հարիւր աւելի պտղատու ծառեր հոն տարուած ու մշակուած են․ հիմա սկսած են օգտուիլ այժմ ծառերէն․ Այդ տիգար-արտին մէջ հիմա երկրագործական զանազան գործիքներ ալ կան․ Կաթնարան մըն ալ պիտի հաստատուի՝ պանիր, կարագ ևն. պատրաստելու համար․

ԱՑՏԸՆԻ նահանգին մէջ ձերբակալուած Ալի, Այվազօղլը Հասան, Մաճառօղլը Իսմայիլ, Անաձօղլը Իպրահիմ Խալիլ, Մուսթաֆա, Մէհմէտ, Քօսթի ու Ալէքսի անուն աւազակները մահուան դատապարտուեցան․

ԲՐԷՍՏ ԼԻՕՆԻ Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ մասնաճիւղերը փակ պիտի մնան ամսոյս 24ին կէսօրէ վերջ և 25ին․

Կ'ՈՒԶԷՔ արևէն ու անձրևէն չաւրուող, աղուոր, աժան ու ընտիր ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ գնել, մի՛ խառարիք, անմիջապէս դիմեցէք Ղալաթիա, Գարաքէօյ—Բերայի Թրամուէյին վերջին սթասիոնը աղբիւրին մօտ, Պետրոս էֆ. Պօզաճեանի, որ պիտի գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակներն ու դժուարահաճներն իսկ․ Ցիշեալ վաճառատան մէջ խիստ զիջեցումներով գնով կը նորոգուին նաև հին հովանոցները՝ նորերէն չզանազանելու աստիճան նրբութեամբ․

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՑԱՊԱՂՈՒՄ.— Լոյտի Ուրանիա շոգենաւը որ Սուրիական եզերքէն մեկնած էր և ամէն օր մայրաքաղաքս կը սպասուէր, վերջին փոթորիկներուն չկրնալով դիմադրել, թէև Մէրսին ապաստանիլ փորձած է, սակայն հոն ևս ծովը ալեկոծեալ ըլլալով, ստիպուած է ճամբան շարունակել․ Ուրանիա Իզմիր չէ հանդիպած դեռ և չի գիտցուիր թէ ի՞նչ եղած է․

∴ Փոթորիկին առթիւ Հաճի Տավուտ Ընկերութեան՝ Իզմիրէ և Տրապիզոնէ ժամանելիք շոգենաւերն ալ դեռ չհասան մայրաքաղաքս․

ՆՈՒՊԻՈՅ անապատին մէջ ամբողջ եօթը տարիներէ ի վեր երբեք չէր անձրևած․ Նոյեմբերի սկիզբէն յորդառատ անձրևներ տեղալ սկսած են․

ՉՈՐՍ ՀՈԳԻ ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ.— Անցեալ Նոյեմբերին Սէլէֆքէն երկու ժամ հեռի Հարգ Տէրէսի բռուած գիւղին բնակիչներէն Բէթրի օղլուի յարգանոցէն հրդեհ ծագելով մանչ և աղջիկ չորս զաւակները, մէկ ձի և մէկ էշ բոցերուն ճարակ եղած են․

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Եզեռնագատ Ատեանը երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Ալի անուն մարդ մը որ մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի ապարանքէն և ուրիշ տունէ մը գողութիւն կատարած էր․

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ, Թանձր մառախուղին պատճառաւ Ասէի կայարանին մէջ ճամբորդի և բեռնաբարձ երկու շոգեկառքեր իրարու զարնուելով Սուրիացի մը և Նուբացի հինգ ճամբորդներ ծանրապէս վիրաւորուած են․

Մահմուտ Փաշա Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ Դեղարանի Զկան իւղի ազդը կարդալ Դ. էջը

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

19 Դեկտեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.12
Օսմանեան Միացեալ	93.87
Երկաթուղի	148.50
Պանք Օթթօման	673.—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ, Դեկտ. 18.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Թիթթոնի այսօր Խորհրդարանին մէջ կարևոր յայտարարութիւններ ըրաւ Երրեակ Զինակցութեան վրայ, ի վեր հանեց անոր օգուտը, և ըսաւ թէ պէտք է անվթար պահել զայն, ի շահ համաշխարհիկ խաղաղութեան․ Իտալական և Աւստրիական կառավարութեանց քաղաքականութեան կէտ նպատակին է իրենց շահերը պաշտպանել, և ամէն պարագայի մէջ աղէտօրէն ոյժ տալ Գերմանիոյ, Անգլիոյ և Իտալիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները արդիւնք են Իտալիոյ աշխարհագրական դիրքին, և երբեք չեն կրնար նուազեցնել Երրեակ Զինակցութեան ոյժը․ Մ. Թիթթոնի չխօսեցաւ Հապէշստանի մասին Անգլիոյ, Ֆրանսայի միջև կնքուած դաշնագրին վրայ․

Ակնարկելով այն խնդրոյն թէ կրնա՞յ վէճ ծագիլ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև, Մ. Թիթթոնի յայտարարեց թէ մերձեցման ձգտում մը կը տեսնուի այժմ երկու երկիրներուն միջև, որուն ոյժ կուտան մեծամեծ Անգլիացիներ և Գերմաններ․ Արդէն, այժմ իսկ լաւագոյն են Անգլիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութիւնները․ Սերպիոյ հետ մօտերս առևտրական դաշնագրին բանակցութիւններուն պիտի սկսուի, իսկ Ռուսիոյ հետ կը շարունակուին բանակցութիւնները՝ երկուստեք բարեկամական լաւագոյն տրամադրութեամբ․ Նախարարին խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան․

ԹԱՆՃԻՐ.— Հակառակ բնիկ և օտար տարրերուն իրարու դէմ առած անվստահութեան, չի կարծուիր որ փոփոխութիւն յառաջ գայ կացութեան մէջ․

— Գերման դեսպան Պառոն Ռոզէն այցելեց ծովակալ Թուշառի․

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ցուշիմայի նաւամարտին անքերուն վերաբերեալ դատավարութիւնը վերջացաւ, և ընդհանուր դատախազը պահանջեց իր ճառով որ դատապարտուին ծովակալ Նէպօկադով և անձնատուր չորս զրահաւորներու հրամանատարները․

ՊԵՐԼԻՆ.— Պերլինի ճառագայթահեռագրական կայանին և Նաուէնի կայարանին միջև առանց թելի հեռաձայնի փորձերը այսօր կրկնելով, փայլուն արդիւնքներ տուին․ Հեռաւորութիւնը քառասուն քիլոմէդր է․

— Մէկ քանի օրէ ի վեր պանքայէ դուրս հարիւրին 7½րդ զեղչի սակը երկիւղներ առաջ բերած էր Գերմանիոյ պետական պանքային (Ռայխսպանք) դրամական կացութեանը մասին․ Հիմա իր զեղչի սակը հարիւրին 7ի բարձրացած է․ Ընդհանուր ծանրութիւնը մասնաւորապար շխտակեցաւ երկաթի ու հանքի հրապարակներուն վրայ․ Հանքածուխի արժեթուղթերուն գիները բռնուած են․

ԲՈՋԷՆ.— Համալէն Համաժողովը հեռագիր մը ուղղելով Պապին, խնդրեց որ միջամտէ լեհ լեզուական խնդրոյն․ Չի յուսացուիր որ Պապը ընդունի այս խնդրիքը․

ՊՐՈՒՍԷԼ.— Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը Պելճիքայի Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ տեղեկագիր մը յունուարի նաւաշրջանին՝ Պելճիական Քոնկոյին կցմանը մասին․

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի գաւառային բազմաթիւ քաղաքներու մէջ համակրական արտայայտութիւններ կ'ըլլան եկեղեցիին համար․ Գաւառագլուխներու շատին մէջ եպիսկոպոսարանները և կղերանոցները պարպուեցան․

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանչի տակէն շինուելիք թունելին վերաբերեալ օրինագիծը մէկ քանի օրէն պիտի ներկայացուի Անգլիոյ Խորհրդարանին․ Թունէլն անմիջապէս եւքը նոր ընկերութիւն մը պիտի կազմուի՝ ութ միլիոն ոսկի դրամագլուխով․ Պառօն Էմիլ տ'Էրլանժէ այդ ընկերութեան նախագահը պիտի ըլլայ․

ՄԻՏԻԼԼԻ.— Ռուսական Քօրնիլով շոգենաւը որ փոթորիկին հետևանքով խրած էր, տակաւին ազատուած չէ․ Անոր շուրջը տեսակ մը ջրանցք կը բացուի, շոգենաւը յուսալով ազատելու, առանց դուրս հանելու ուղևորները և բեռները․

Կարդալ չորրորդ երես
Բուրդէսի Եղբարց ծանուցումը

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 1ին միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Թօփհանէի պողոտային վրայ գտնուող գալպաքավաճառ հաճի Շէրիֆ աղայի խանութին վրայի սենեակէն․ Բոցերը տարածուելով այրեցան նաև շրջակայ կաթնավաճառ Անտրէայի, ծխավաճառ Եանիի և սափրիչ Ահմէտի խանութները․

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

Վաղը (Ուրբաթ) գիշեր, ժամը 3ին, Բերա, Վարիէթէի Թատրոնը (Նոփակին Սիւք) Մնակեան Թատերախումբը պիտի ներկայացնէ

ԲՈՒԷՐ ՏԻՒ ՇԸՄԷՆ
Մելոտրամ 7 արար
ՁԱՒԵՏՅ 1 ԱՐԱՐ
ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ՝ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
Տոմսակները կը ծախուին Թատրոնին կիշէն առտուան ժամը 5էն սկսեալ․

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՕՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	102.10
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.05
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.12
» էն վար գինը	»	101.38

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	147.12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	146.37½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	147.37½
» էն վար գինը	»	146.25

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	42.
Շիրքէթը Խայրիէի Համբոլ	Օ.Ո.	5.—
Միթիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի »	ֆր.	—.—
Պոմէրսիալ	Ա. Ո.	9.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	123.50
» Օրտինէր	»	115.50
Իզմիրի քարափ	»	—.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.65
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	11.30
Ժիւլիսամու Թրամվայ	» »	6.50
» պարտաթուղթ	ֆր.	483.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	332.50
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.47
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	440.—
Քրէտի Ֆօնսիէ էժիբս. 1886		338.50
» » » 1903		268.50
Թրանսվալ		60.50

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	442.—
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.04
Լաւրիոմ	ֆր.	90.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.14
Անգլիական ոսկի	110.04
Բօլ	90.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.25
Ռուպլի թղթադրամ	8.66
Քրիմիյ	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	110.—
Բարիզի » »	ֆր.	22.93¾
Վիէննայի » »	քուրոն	21.92
Պերլինի » »	մարք	18.64

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Դեկտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		95.02
Օսմ. միաց. գոնս. 4%	բաց.	94.10
» » »	գոց.	94.—
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	149.—
Րէժիի պարտաթուղթ	»	451.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	673.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1200.—
Բարիզի Պանքա	»	1630.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՍԹԱՄՊՕԼ
33, 35, 37
ՖԻՆՃԱՆՃԼԱՐ ՓՈՂՈՑ
ԴՈՐԳԵՐ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ. ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ՎԵՐՄԱԿ ՆԱՐԱՄՆԵԱՑ ՀԱՄԱՐ ԾԱՊԵՐ (ՍԱՉԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՌՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԲԵՐԱ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ
ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՓԱՍԱԺ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ
36—10

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԽԱՆ
Կրօնական, գիտական, վիպական, պէրոցական եւ մատենադարանի ամեն տեսակ գրքերու
ԼՈՒՍԱԳՐՈՑՆ ՉԵՂՉ
ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳԻՐ. ՎԻՄԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ
...ագարտ, շրջաբերական, նամակագլուխ, ...հարան, վկայական, վիճակացոյց, բարենիշ, պատուանիշ, եւն. եւն.
Յանձնարարութեանց առաքում օրը օրին ու ճոյնութեամբ
Գործառնութիւն միշտ կանխիկ
ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ
درسعادت خوراسانجیان خانده کتبخانهٔ جدید
31—50

ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ՏԱՐԵԳԼԽՈՅ ՍՈՒԹԻՒ
Ոսկեպատ և ոսկեզօծ գեղագոյն թաւշեայ օրացոյցներ 2 ղրուշ
Ոսկեզօծ լաթակազմ օրացոյցներ 60 փր.
Նոր Աղօթագիրքեր՝ Պարտէզ Հոգեւոր ոսկեզօծ թաւշեայ միայն 10 ղրշ.
Դիմել Մերճան փողոց, Եալըրզըլը ...ան, Տերունեան կազմատունը.
10—2

ԻՆՉ ԿԸՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ
Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ...տելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մ յրական կաթը որչափ ալ առատ ու ...րարար ըլլայ, այլ եւս անբաւական կը ...նայ տղաքը ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն ...չակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չօքօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը ռնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։
Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով սնած տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։
Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներէ որոնց վերջին աստիճանի օգտակար սնունդ և կորով կուտայ։
ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 1—26

„ՕՄԷԿԱ„
5 սէնէ իչին թէաննիւտ օլունմուշ պարլը սաաթլար, գաալի վէ էրզէն իչին էնվայի չէշիտ։
Նէկլամէ տէբօզիթօսը էրաս'ատէթտէ ՕՐՕԶՏԻ-ՊԱՔ
43—50

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹՕՄԱԹԻՍԻ ՓԷԼՔԻ
ԹԱՐՄ, ԱՆԱՐԱՏ, ՄԱՔՈՒՐ
ԽԱԶԻԿ ԹՈՎՄԱՅԵԱՆ
Կեդրոնատեղի՝ Խասըրճըլար, Եենի խան, թիւ 19։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Եիւքսէք գալտըրըմ, Իզմիտ Օթէլ, թիւ 47։
Այս վաճառատունը, որ 20 տարիէ ի վեր կ'զբաղի թօմաթէսի փէլթէյի պատրաստութեամբ, այս տարի եւս յատկապէս և մեծ խնամով տեղական ընտիր թոմաթէսէ պատրաստած է համով և մաքուր բէլթէ, մասնաւորապէս ընտանիքներու համար։
Այն բէլթէները յանձնարարելի են թէ՛ իրենց մաքուր պատրաստութեանը և թէ գիներու չափաւորութեանը համար։
Իւրաքանչիւր մէկ օխանոց թիթեղեայ տուփը կ'արժէ 5 ղրուշ։
Կեղծերէն զգուշանալու համար ուշադրութիւն ընել տուփերու վրայի խ սնիկ Թովմայեան մարքային։
Կը գտնուի նոյնպէս հետեւեալ տեղերը.— Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թօքաթլեանի կից ծխավաճառ Գ. Կիւլէրեանի քով։ Մըսըր Չարշըի Պալըգ Բազարի դուռը, թիւ 21 և 7 աթթար Հաճի Հիւսնի պէյի վաճառատունը։ Պալըգ Բազար, Թահմիզ փողոց, թիւ 62. նպարավաճառ Հաճի Մէհմէտ էֆ.ի քով։
Կը գտնուի նոյնպէս բոլոր գլխաւոր նպարավաճառատուններու մէջ։ 10—20

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՒ ՔԱՐՏԻՍԱՒՈՐ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարր. Ա. և Բ. Դասընթացքի համար
Բ. Տպագրութիւն
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ
Մեծաքանակ գնողներու % 25 զեղչ։
ԿԱՆԽԻԿ 7—10

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ
Քրէտի Լիոնէի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ Սուլթան Համամ իր Պոլսոյ մասնաճիւղին մէջ հաստատած է դրամարկղեր. որոնք հասարակութեան տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին, և որոնց մէջ կարելի պիտի ըլլայ ի պահ դնել արժեթուղթեր, վաւերագրեր, գոհարեղէններ, դրամ, բաժնեթուղթեր, պարտաթուղթեր, պետական թուղթեր, պանքնօթներ ընտանեկան թուղթեր, սեփականաթուղթեր եւն.։
Ամէն մարդ անշուշտ մեծ շահ ունի իր թանկագին առարկաները ի պահ տալուն մէջ, քանի որ զանոնք միանգամ ընդ միշտ ապահոված կ'ըլլայ գողութեան և հրդեհի ամէն վտանգներուն դէմ։
Դրամարկղները որոնք շատ աժան գինով մը վարձու կը տրուին, գոյութիւն ունեցող ամէն տեսակ դրամարկղերուն մէջ ամենակատարելագործ են, ինչպէս նաեւ ամէնէն ամուրները։
Անոնք գիշեր ցերեկ անդադար հսկողութեան տակ կը գտնուին, իւրաքանչիւր դրամարկղի իւրաքանչիւր բաժանում, միայն մէկ բանալի ունի։
Բանալին վարձակալին կը յանձնուի և վարձակալը ինք իր կողմէ կրնայ ուզածին պէս գաղտնի հանգամանք մը տալ կղպելու և բանալու գործողութեան։
Վարձակալը ամէն օր կրնայ իր վարձած դրամարկղը գործածել առտուան 8½էն մինչեւ իրիկուան 6ը։ (Ը.Ե.)։ 23—35

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ
Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս, և առանց խաբուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրենական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,— պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ գրատուն մը բոլոր պայմանները կը լրացնէ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
Որուն տէրը, Յովհաննէս Գրլըճեան, իրեն նշանաբան ընտրած է յաճախորդին գոհունակութեան և շահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։
ԳՐԼԸՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն գիրքերէ զատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհացոյց քարտէզներ, բնագիտական և բնապատմական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաեւ տպագրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Սխալ հասցէի չդիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական Նոր գրատուն Յովհաննէս Գրլըճեանի։ 30—19

ՏՕՔԹ. Ս. ԽՈՐԿԻԱՏԷՍ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԵԹՈՏՈՎ
ԵՒ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ
ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է
Տօքթ. Ս. Խօրկիատէս որ գաղղիական մորթի և մորթի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռնիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւնները տառապողները բժշկական նորագոյն և կատարելագործուած մեթոտներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բերա Այնալըչեշմէ, չոքրաղավաճառ Լըգօնի վերնայարկը առաջին յարկի աջակողմեան՝ ամէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։
Մասնագէտ է մանաւանդ մազի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութեանց. ելեկտրական վերջին դրութեամբ հիմ. նապէս կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփն ու քէլը։ Մորթային հիւանդութիւն ունեցողները Երեքշաբթի, Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ը. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ ութ կ'ընդունի։ 40 18

ԲՈՒՆ
ՀԱՃԻ Ծ ՀԻՆ
Հայ վաճառատուն յանձնարարուած և պատրաստ հագուստներու, ամէն տեսակ չիթ կօշիկներու և տան գործածութեան համար ընտիր խասայի։
Մահմուտ Բաշա, փուռին դէմ, Մեծ Եալըրզ խան, վարի յարկ թիւ 16.—
Ապառիկի համար դիւրամատչելի պայմանք։
Կանխիկի համար 10% զեղչ։
4—50

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ձկան իւղի գործածութեան ճիշդ եղանակը ըլլալով, այս հռչակաւոր դեղին առաջնակարգ տեսակը Նորվեկիոյ հանրածանօթ տան (ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԷՐ) ֆապրիքայի ձկան իւղը ըլլալով անոր մասին երկար բարակ բացատրութիւններ տալ աւելորդ կը նկատենք, քանի որ մեր ազնիւ յաճախորդները երկու տարիէ ի վեր գնելով (ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԷՐԻ) ձկան իւղէն, փորձով տեսան ու հաստատեցին անոր առաջնակարգ տեսակէն ըլլալը։ Ուստի մեր յարգելի յաճախորդներուն աւելի եւս ծառայութիւն մը ընելու համար, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս կրկին նոյն տան (ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԷՐ)ի մասնաւոր շիշերու մէջ ունեցած ձկան իւղին յար և նման տեսակէն մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն մեծ քանակութեամբ բերել տուած ըլլալով, թէ՛ պատրաստ շիշերու մէջ և թէ՛ քաշով չափաւոր ու վերջին գինով կը ծախուի դեղարանս։ Սոյն ձկան իւղը խիստ ախորժելի ըլլալով թէ՛ մեծերու և թէ տկարակազմ պզտիկ տղայոց միակ դեղն է, որ կրնայ խիստ դիւրութեամբ խմուիլ ու կը բուժէ կուրծքի, մորթի, ըսքօրպիւի, սըրաճայի, քիչարիւնութեան, ուժաթափութեան, նիհարութեան և ասոնց նման խել մը հիւանդութիւնները։
Ուստի ամէն անոնք, որոնք յարդ ձկան իւղ չեն գնած դեղարանէս և սակայն կը փափաքին խմել խիստ ախորժահամ, դիւրամարս, անխարդախ և ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ զուտ ձկան իւղ, թող ԴԻՄԵՆ ՈՒՂՂԱԿԻ
ԽԱԶԻԿ ՑԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Միհմուտ Փաշա Պաշի, ...դէմ, թիւ 261
որմէ գնելով պզտիկ քանակութիւն մը իբր փորձ, պիտի կրնան վայրկենապէս հաստատել հրատարակութեանս ճշդութիւնը և իւղին առաջնակարգ տեսակէն ըլլալը, քանի որ դեղարանիս ալ սկզբունքը եղած է միշտ ուղղամիտ գործունէութիւն, դեղերու թարմութիւն, դեղագրերու ճշգապահ պատրաստութիւն, գիներու չափաւորութիւն և արուեստին խղճամիտ գործադրութիւնները յարգել։
ՆՇԴԱՐԱՆԸ ԲԱՑ Է ... ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ...
7

HUILE DE HOGG DE FOIES FRAIS DE MORUE

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ
Թ. Ֆ. ՀՕԿԻ
ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ

Միակ գործարանն է որ կ'երաշխաւորէ անարատ, ազդու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՑ կողմէ գնահատուած։
Կը ծախուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՔՕՆՔՕՒԱՌ ՊԼ. Ֆ. ԾԱՆՆԻ
12-50 Եուսուֆեան խան թիւ 23, 25, Կ. Պոլիս

ԵՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ԵՐԲ ԼԱՍԹԻՔ ԿԱԼՕՇ ԳՆԷՔ
որովհետեւ Բէթրսպուրկի անխարդախ ռուսական լասթիկները միմիայն այս եռանկիւն մարքան կրողներն են։ Եռանկիւնին մէջ ռուս տառերով պէտք է գրուած ըլլայ
1860 Ս. ԲԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ
Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լասթիկները իրենց տոկունութեան ու շատ ատեն դիմանալուն համար, թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ Օսմ. երկիրներուն մէջ միշտ կը փնտռուին յաճախորդներէն, ուստի կալօշ լասթիկ ծախող խանութպաններ հանրութիւնը խաբելով եռանկիւն մարքայով ռուս լասթիկի տեղ անոր կեղծը կուտան ու եռանկիւն մարքայովին գինը կ'առնեն։ Հետեւաբար ո՛վ որ փտած ու կեղծ լասթիք գնել չուզեր պէտք է անպատճառ այս եռանկիւն մարքան փնտռէ քալօշ լասթիկներուն տակ։ Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ ՄԱՆՈՒԼԱՔԻ Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ, Կ. Պոլիս Մէյտանճըգ փողոց թիւ 54, 56։
25—15

ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՄԱՆ
— 17000 ՅԱՃԱԽՈՐԴ —
8էն 12 ամիս ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ
ԱՊԱՌԻԿ
ԱՌԱՆՑ ՏԵՒԷ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ
Կը հայթայթենք Քաղաքիս ամենամեծ եւ որոշ գին ունեցող վաճառատուններէ՝ որոնց հետ պայմանագրած ենք հետեւեալ ապրանքները.
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ, ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՔ,
ՁԱՆԱԶԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
Կանանց յատուկ կերպասներ, կօշիկներ, կահաւորման կերպասներ, կահ կարասի, գորգ, վարագոյր, եւն.։ Գոհարեղէններ, ժամացոյց, շղթայ, Վառարան եւ խոհանոցի սպասներ, ապակեայ եւ յախճապակեայ զանազան իրեղէններ, Կրամօֆօն եւ լուսանկարչական գործիքներ, եւ այլն։
ՈՐՈՇ ԳԻՆ
„ԿԱՐՄԻՐ ԱՔԼՈՐ„
—4 Թարագճըլար, Պիրաւէրլէր խան, թիւ 2—3, ՊՈԼԻՍ

ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ
La Union et le Phénix Espagnol
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բարիզի իր կալուածները	Պահեստի գումար
12,000,000 Ֆր.	7,000,000 Ֆր.	59,000,000 Ֆր.

Ամսական 2 ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 ֆր. վճարել ապահովագրեալին։
Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի, ընկերութիւնը մինչեւ մահուան օրը վճարուած ապահովագինները (բոլոր) ամբողջովին կը հատուցանէ առանց տոկոսի։
Իթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ, ապահովագրութիւնը ուզէ դադրեցնել ընկերութիւնը մէն մի 24 ֆր.ի փոխարէն 30 ֆրանք կը հատուցանէ տոկոսով՝ պայմանագրին լրանալէն ետքը, սակայն եթէ ուզէ անմիջապէս ետ առնել իր դրամը, այն ատեն փոքր զեղչ մը կ'ըլլայ։
Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութեան գրաւ տալով՝ կրնայ փոխառութիւն ընել չնչին տոկոսով։
600 ֆր.նոց մէն մի պայմանագիր գաղղիական «Քրէտի Ֆօնսիէ» կամ «Վիլ տը Բարի» պարգեւատոմս պարտաթուղթերուն մէկ թիւը կը կրէ որուն վիճակելիք պարգեւին քսաներորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրեալ մը ամսական 2 ֆր. (9½ ղշ.) վճարելով, 20 տարի վերջը (480 ֆր.ի տեղ) 600) ֆր. կ'առնայ եթէ ողջ մնայ, ի դէպ մահուան, իր տուած դրամները իր ժառանգորդը կ'առնէ առանց տոկոսի, մեծամեծ պարգեւներ շահելու բաղդն ալ վայելելով։ — Հայր մը իր նորածին զաւկին համար ամսական 2 ֆր. վճարելով, 20 տարի վերջը 600 ֆրանքով կ'օժտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի, իր թիւին վիճակելիք մեծ պարգեւն ալ կ'առնայ։
Ծանօթ. — Գաղղիական «Քրէտի Ֆօնսիէ» և «Վիլ տը Բարի» պարտաթուղթերը, Քրէտի Լիոնէ Պանքային (Ղալաթիա) քով պահ գրուած են։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին է
Բարիզ, Շօսէ Տանթէն, թիւ 66 իր սեպհական շէնքին մէջ
Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալութիւն
Ղալաթա Գավաֆեան խան
Նօ 6, 7, 8, 9 50—26

ՎԻՔԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ
VICTORIA DE BERLIN
ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853ին
ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
Ապահովագրութիւն խառն, ընտանեկան, ժողովրդական և մանուկներու, կեանքի ...
ՎԻՔԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ ապահովագրական ամէն տեսակ գործեր կ'ընէ
ՎԻՔԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԻՆ ... ընկերութիւնն է
ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 7,500,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏ 1904ին 59,891,604 »
ԸՆԴՀ. ԳՈՅՔ 1904ին 605,718,205 »
Ընթացիկ ապահովագրութիւն 1903ին Ֆր. 1,491,279,236
Միակ ընկերութիւնն որ ամէն տարի 3 % շահ-բաժին կը վճարէ ... բաժիններուն համար
Ապահովագրութիւն ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ ... են. ... ՄԵԾ ՏՐԱՄԸ ...
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ՓՕՄՓՕԼՕ ՄԱՆԶՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Վարիչ Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
33—50 Ղալաթիա, Մումհանէ, Գութօ խան

ԻԼԱՆ
Գումգաբուտա Չարրըճը Անմէտ Չէլէպի մահալլէսինտէ 31 նումէրօլը 75 արշըն արզ վէ իւզէրինտէ պարագա իլէ Զարչուի Բէյպիրտէ Գալփագճըլար Պաշը ճատտէսինտէ Մագասըրլար գափուսընտա 185 նումէրօլը պիր պապ գահվէ տուքքեանը վէ Գասըմ Բաշաա Ճամիի Քէպիր մահալլէսինտէ 27 վէ 29 նումէրօ իլէ մուրագգամ իւզերինտէ օտասը իլէ պիր պապ քեարկիր քէօմիւրճիւ մաղազասը սահիպլէրի Թարափընտան պիլվէքեալէ աճէլէ սաթըլաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն բազարլըգ իչիւն Պահրիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ խըլահաթ քօմիսիօնընտա պին պաշը Մուհէտտին էֆէնտիյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
6—15

ԹԱՀԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ
ԹԷՐԶԻ ՅԱԿՈԲ
Մահմուտ Բաշատա Մանասթըր խանընտա 32 նումէրօլը մուրաքքամ օտատա պըմուրլամա էլպիսէ իլէ մէչգուլ օլուպ, վագթին կիւզիտէնէ մուվաֆըգ ռուրէթթէ պիչիմլի էլպիսէ եափըլըր կիպի, պաշըլըգա տիւյիւն էլպիսէլէրի վէ սաիր քաթիպէլերի սէօզ վէրտիկի կիւն վէ սաաթտա տէսլիմ իլէ հազըր իւտէր։ Թիճարեթ եաղըճըլարը իլէ վէ սաիր տաշրալըլարըն հօգճալըգ իլէ տախի էլպիսէ եափար. պու խուսուսա թէչրիֆ բուէճէք զէվաթըն թօչնուտիյէթի խուսուսընտա իլանը մէզգիւր էֆէնտի օլունմուշ տըր։ 28—50

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամոնտօ խան։
Պոլսոյ Գործակալութիւն.—Գաբրըճը օղլու բասաժին դիմաց Աշըր էֆ. Քիւթիւպխանէ փողոց։
Պոլսոյ Գործակալութիւնը Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։
Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 50—31

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 30 ԶԵՂՉ
ԵՒ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ
ԿԱՀԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՔՕՒՐՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Բերա, Թիւնելին դիմացը
Ամէն տեսակ կահկարասիներ, մեծ քանակութեամբ ու 100ին 30 զեղչուած գիներով սկսած են ծախուիլ յիշեալ վաճառատան մէջ այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ առաջիկայ Փետրուարի վերջը։ Անոնք որ տուն պիտի կահաւորեն, անոնք որ հարսնիք պիտի ընեն, անոնք որ առերգլուխի աթիւ դիւրամատչելի և արժէքաւոր նուէր մը գնել կ'ուզեն, և վերջապէս անոնք որ ճաշակաւոր, դիմացկուն և ընտիր կահկարասի կը փնտռեն, պէտք է փութան օգտուիլ առիթէն։ 3—12

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ
ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Մէստճեան վաճառատունը որ առկեց առաջ Պօն Մառշէ վաճառատան քով կը գտնուէր այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիօն վաճառատան քով, Սմբատեան Արտաքթեմանին առաջին յարկը, ուր ըստ առաջնոյն, վերջին նորաձեւութեան համաձայն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր։
Նոյնպէս ... եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերաբերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և կը ծախուին չափաւոր գիներով։ 30—25

ԾԱԽՈՒԻ ՀՈՂ
Նաւըլը գափու, երկաթուղիի գծին վրայ 136 կանգուննոց արսա մը ծախու է։ Գնել փափաքողները կրնան դիմել Սիրքէճի, Պաղտատ Օթէլը Յակոբ էֆ. Նշանեանի։ 5—6

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ